

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2001-2002

25 oktober 2001

BELEIDSBRIEF

Media

Beleidsprioriteiten 2001-2002

ingediend door de heer Dirk Van Mechelen,
Vlaams minister van Financiën en Begroting, Innovatie, Media en Ruimtelijke Ordening

INHOUD

	Blz.
1. Inleiding	3
2. Het Vlaams Medialandschap	3
2.1. Het Vlaams mediabeleid in het teken van een "eerlijke concurrentie"	3
2.2. Een nieuwe beheersovereenkomst met de openbare omroep	6
2.3. De liberalisering van het radiolandschap	13
2.4. De regionale televisieomroepen op zoek naar een nieuwe dynamiek	18
2.5. De deelname aan de stichting "BVN" ("Het beste van Vlaanderen en Nederland") ..	23
2.6. Telewinkelmroepen	23
2.7. Het kabelaanbod	24
2.8. Initiatieven in het kader van de journalistiek	26
2.9. Toezicht op de Vlaamse mediasector	28
2.10. Belgisch voorzitterschap van de Europese Unie	32
2.11. Overzicht van de uitvoering van de begroting tijdens het lopende begrotingsjaar 2001	36
3. Film in Vlaanderen	37
3.1. Ondersteuning filmbeleid	37
3.2. Operationalisering vzw Vlaams Audiovisueel Fonds	41
3.3. Fiscale stimuli	41
4. Vlaanderen in de informatiemaatschappij	42
4.1. Steun aan de geschreven perssector	42
4.2. Digitaal Actieplan Vlaanderen (eFl@nders)	44
4.3. E-VRT	52
4.4. Convergentie	54

1 Inleiding

De Vlaamse Gemeenschap streeft er in het bijzonder naar een divers en stabiel medialandschap te stimuleren en de Vlaamse culturele identiteit te bevorderen. In de media moet monopolisering tegengegaan worden. Een dynamisch en inclusief mediabeleid staat daarbij voorop. Technologische innovaties en ‘nieuwe media-technieken’ worden geïntegreerd in het mediabeleid.

In een samenleving die evolueert naar een technologische leefomgeving en informatiemaatschappij, zal bijzondere aandacht besteed worden aan de vrijwaring van de toegang tot een uitgebreid en divers informatie-aanbod, als zijnde één van de premissen van de werking van een parlementaire democratie. Doelstelling is dualisering van de maatschappij tegen te gaan.

In deze context voert de Vlaamse Gemeenschap een kaderscheppend beleid, waarin alle media-actoren, geïntegreerd, over voldoende ruimte kunnen beschikken en gestimuleerd worden om (eventueel aanvullende) initiatieven te nemen in het belang van een sterk Vlaams medialandlandschap.

Met deze beleidsbrief worden de basisopties van het regeerprogramma en de beleidsnota media 2000 – 2004 verder uitgewerkt. De beleidsbrief is de weergave van de visie van de functioneel bevoegde minister en vormt de basis van een debat in het Vlaams Parlement. In voorkomend geval zullen de uitvoeringsmaatregelen ter goedkeuring aan de Vlaamse regering of het Vlaams Parlement worden voorgelegd.

2 Het Vlaams Medialandschap

2.1. Het Vlaams mediabeleid in het teken van een ‘eerlijke concurrentie’

In een parlementaire democratie is het van groot belang dat alle strekkingen en meningen aan bod komen. Het belang van een pluriforme pers en een pluriform medialandschap wordt ook in het Vlaams regeerakkoord onderstreept.

De kern van het Vlaams mediabeleid is daarom gericht op het garanderen en stimuleren van een hoogwaardig aanbod van informatie dat voor allen toegankelijk én betaalbaar is. Eenieder heeft recht op niet – gemanipuleerde informatie. De overheid heeft daarbij geenszins de ambitie om de inhoud van het informatieaanbod te bepalen, maar anderzijds heeft de overheid de plicht de pluriformiteit van het aanbod te helpen vrijwaren¹.

¹ Op verzoek van de Vlaamse regering heeft de Vlaamse Mediaraad omtrent mediaconcentraties in de ruime zin, en eventuele aanvullende maatregelen in dit verband tot vrijwaring van een pluriform medialandschap, een advies gegeven, advies nummer 2001/006 dd. 7 juni 2001.

Gelet op hetgeen voorafgaat zou kunnen worden gesteld dat de ‘media’ meer zijn dan ‘louter’ koopwaar: omat zij nieuws, informatie en duiding verschaffen zijn zij essentieel voor de meningsvorming van het publiek en spelen zij derhalve een vitale én maatschappelijke rol.

Mediabedrijven zoeken naar synergiën, schaalvergrotingen, ... De markt van de media (en de informatie) en telecommunicatie wordt de laatste jaren gekenmerkt door een bijzondere dynamiek, met name een toenemende convergentie van deze sectoren. Deze evolutie leidt mondiaal, europees en regionaal tot allianties en fusies allerhande. Met de opkomst van deze informatiesnelweg, duikt hierbij tevens de problematiek op van de toegang tot de informatiesnelweg en het gevaar van de zgn. ‘duale maatschappij’.

Toenemende, en vaak grensoverschrijdende, participaties zorgen ervoor dat wat het mediabeleid betreft, de bezorgdheid voor de consument een extra dimensie krijgt. De vraag wordt gesteld hoe de pluriformiteit en de onafhankelijkheid van het informatieaanbod en de toegang ertoe, wanneer deze onder druk zouden komen door toenemende concentratiebewegingen en ‘crossownerships’, zou kunnen worden gevrijwaard.

De Vlaamse regering heeft tot doel een stabiel medialandschap te creëren met voldoende evenwicht, ontwikkelingsruimte en bewegingsruimte voor de mediaspelers, ook voor de nieuwkomers op de markt. Om tot voldoende evenwicht te komen wordt de creatie van een kader met aandacht voor de Vlaamse culturele eigenheid van de media, de pluriformiteit van de media, de diversiteit en kwaliteit en het evenwicht op de advertentiemarkt als belangrijkste financieringsstroom, voorgesteld. Tevens houdt ook de organisatie van de publieke omroep waarborgen in gericht op pluriformiteit, toegankelijkheid en beschikbaarheid van het informatieaanbod voor het algemeen publiek.

In dit verband kan de vraag worden gesteld of correcties ingevolge het mededingingsrecht hier noodzakelijk zijn.

Hierbij zou kunnen worden opgemerkt dat concentratie niet per definitie negatief hoeft te zijn, of *per se* tot negatieve gevolgen moet leiden op het vlak van marktwerking, concurrentie en keuzevrijheid van de consument. Aan de hand van een aantal ‘Vlaamse’ casussen kan geconcludeerd worden dat fusies in Vlaanderen vaak de enige overlevingskansen waren voor krantenbedrijven in moeilijkheden. Concentraties kunnen synergiën tot stand doen komen, kunnen leiden tot schaalvergroting en verlaging van de productiekosten, kunnen de concurrentiepositie verstevigen en kunnen zwakkere titels op de markt houden waardoor een verbreding van het aanbod mogelijk is. In Vlaanderen konden zo een aantal titels op de markt gehouden worden (zoals ‘De Morgen’, ‘het Volk’ en ‘Gazet van Antwerpen’) en kon de diversiteit van het aanbod in stand gehouden worden. Bijgevolg zou kunnen gesteld worden dat concentratie opportuniteiten kan bieden zonder dat per definitie moet vooropgesteld worden dat de media-inhoud uniform wordt of dat de eigenheid van het medium verdwijnt. Tot op heden lijkt de geschreven pers in Vlaanderen vrij evenwichtig: er zijn drie sterke groepen nl. VUM, RUG, De Persgroep en daarnaast De Tijd. Op de tijdschriftenmarkt werd de tijdschriftenpoot van VNU, waartoe Mediasis behoort, inmiddels verkocht aan het Finse SanomaWSOY.

Doch, waakzaamheid is ook hier op zijn plaats: de vraag die men zich in dit verband kan stellen is *hoever* deze concentratie mag gaan. Tijdens de voorbije jaren kon in het medialandschap immers een sterke trend van diversificatie en participatie worden gedetecteerd: horizontale concentraties (d.w.z. voortgaande concentratie van eigendom binnen

één mediumtype), verticale concentratie (concentratie van eigendom over verschillende fasen van het productie – en distributieproces binnen één of meer mediumtypes). De aandacht voor eventuele perverse kanten van *doorgedreven* concentratiebewegingen op het vlak van ‘media en informatievoorziening’ in de ruime zin mag niet wegebben.

Het zou debat ertoe moeten strekken na te gaan hoever concentratie mag gaan vooraleer ze bedreigend wordt (bedreigingen kunnen er o.m. in bestaan dat de keuzemogelijkheden voor de consument beperkt worden). Men zou immers eveneens kunnen stellen dat concentratiebewegingen kunnen toegestaan worden t.b.v. een sterke media-industrie.

Met betrekking tot een specifieke mededingingsreglementering kunnen een aantal bedenkingen gemaakt worden. Wat de Vlaamse reglementering op dit vlak betreft, is deze noodzakelijk beperkt. Het mededingingsrecht valt immers onder de bevoegdheid van de federale overheid. Daarnaast zou kunnen opgemerkt worden dat het mededingingsrecht ‘*an sich*’ vaak slechts de zuiver economische en financiële aspecten van concentraties onder de loep neemt. Evenwel, in het belang van pluriformiteit en diversiteit van het media-aanbod, alsook in het belang van de keuzevrijheid voor de consument, zou bij de beoordeling van concentratiebewegingen niet mogen voorbijgegaan worden aan de culturele en sociale aspecten van de mediasector². Het is immers reeds aangehaald: informatie is niet zomaar een product.

Op dit ogenblik wordt het algemeen mededingingstoezicht uitgeoefend door de ‘Raad voor de Mededinging’. Dit (federaal georganiseerd) toezicht is noodzakelijk en zou eigenlijk voldoende waarborgen moeten bieden. De vraag kan daarnaast gesteld worden of een ‘mediasectorspecifiek’ toezicht opportuun zou zijn in het streven van de Vlaamse Gemeenschap naar een pluriform media-aanbod. Bespeelt het (puur) economisch mededingingstoezicht een andere thematiek verschillend van de noodzaak aan een pluriforme en onafhankelijke informatievoorziening? Of anderzijds, volstaat dit generiek toezicht?

Media ontwikkelen zich enorm snel. Aanbevelingen, zoals geformuleerd door de Vlaamse Mediaraad in haar advies, en maatregelen zijn bijgevolg bijzonder tijdsgebonden. Opdat evoluties in de media (in ruime zin) tijdig onderkend worden, en zodat dus (eventuele) maatschappelijke en politieke implicaties op tijd kunnen worden gedetecteerd, lijkt een nauwkeurige ‘screening’ of ‘monitoring’ hier noodzakelijk. Dit werd reeds in de beleidsbrief 2001 vooropgesteld. Dreigende machtsposities of dominanties, die het media-aanbod onder druk zouden zetten, kunnen op die manier tijdig onderkend worden.

Eventueel zou eraan kunnen gedacht worden dat het Vlaams Commissariaat voor de Media jaarlijks (eventueel meermaals) rapporteert op het vlak van de media en de informatievoorziening: het VCM zou dan inzicht kunnen verschaffen in de consequenties van horizontale en verticale integratie en concentratiebewegingen voor het Vlaams medialandschap.

Zoals reeds aangehaald is het bewaken van de kwaliteit, de pluriformiteit en de onafhankelijkheid van de informatievoorziening immers verschillend van een puur economisch toezicht.

² Europees Economisch en Sociaal Comité, Advies over pluralisme en concentratie in de media, Brussel, 29-30 maart 2000

Daarnaast heeft het VCM uiteraard ook nog een toezichthoudende rol te vervullen zoals die momenteel decretaal is vastgelegd. Opdat de mediasector een zelfstandige en pluriforme ontwikkeling zou kunnen tegemoet gaan, is het even noodzakelijk dat het VCM een dekkend en adequaat toezicht kan uitoefenen.

Het is belangrijk dat het VCM aanwezig is, alert reageert, en een rol kan spelen bij relevante vraagstukken in het mediagebeuren.

2.2. Een nieuwe beheersovereenkomst met de openbare omroep

Het is nuttig voorafgaandelijk in herinnering te brengen dat het Vlaams regeerakkoord omtrent de openbare omroep het volgende voorschrijft:

“een op kwaliteit gesteunde openbare omroep moet zijn rol en opdracht verder kunnen uitvoeren en bij uitstek het culturele instrument van de Vlaamse Gemeenschap zijn. De rol en de opdracht van de openbare omroep, die in het huidige decreet wordt verwoord, blijft onverkort behouden. Dat geldt uiteraard ook voor de door het decreet verstrekte autonomie. (...) In de toekomst en naargelang van de budgettaire mogelijkheden, wordt het systeem van gescheiden financiering, waarbij openbare middelen voor de openbare omroep en particuliere middelen voor de particuliere initiatieven worden gereserveerd, geleidelijk ingevoerd. (...) Eerst zal ook onderzoek worden gedaan naar eventuele negatieve gevolgen voor de slagkracht van de openbare omroep.”

2.2.1. De VRT behaalde in 2000 met haar activiteitenrapport een grote onderscheiding

Het jaar 2000 was ontegensprekelijk een belangrijk jaar voor de openbare omroep. Met het oog op een nieuwe beheersovereenkomst met de VRT, zou het activiteitenrapport 2000 ongetwijfeld niet zonder belang zijn...

Uit de rapportering door de VRT blijkt dat een zeer grote performantiegraad blijft behouden en dat voor radio zelfs de zeer hoge resultaten vergroten. De VRT streefde in 2000 continu naar een verfijning van de netprofielen, gebruikte de middengolf om een evenwicht te behouden tussen het normale Radio 1 –aanbod en een maximale verzorging van de sportliefhebbers, en bereidde grondig de overgang van Radio 3 naar Radio Klara als eigentijdse kwaliteitsradio voor.

De maatstaf om gemiddeld per dag 1,5 miljoen kijkers te bereiken voor journaal, duidings- en informatiemagazines wordt gehaald. Op televisie wordt alleen de maatstaf inzake Ketnet niet gehaald. Het was tevens een uitzonderlijk jaar voor de sport op televisie, o.m. door ‘Euro 2000’ en de ‘Olympische Spelen’.

De eigen productie in samenwerking met de ruime Vlaamse audiovisuele sector steeg in 2000 tot 1,209 miljard frank. Met de aanmaak van een bijkomende fictiereeks ‘*Stille Waters*’ ging de VRT in op het aanbod van de Vlaamse regering om via het principe ‘1 frank van het Fonds Film in Vlaanderen voor 1 frank van de omroep’ de Vlaamse fictieproducties te ondersteunen en te verspreiden, en op die manier een duurzaam draagvlak van de Vlaamse audiovisuele sector te bewerkstelligen. De Vlaamse regering ondersteunde het project in 2001 met 73,3 miljoen frank.

Het is ook duidelijk dat de VRT in de aanloop naar de nieuwe beheersovereenkomst oog had voor de kwaliteitszorg en –verbetering zowel op radio als televisie. Zij werkte verder aan de uitbouw en verbetering als kwaliteitsomroep op diverse vlakken: zowel qua programmatie, als wat betreft de processen en innovatie, of HRM werden inspanningen geleverd. Een toekomstgericht beleid voor de volgende jaren werd voorbereid.

2.2.2. De grote krachtlijnen van de beleidsnota media voor de openbare omroep

Uit de beleidsnota media kunnen volgende aandachtspunten m.b.t. een nieuwe beheersovereenkomst worden herinnerd

- verhoging van de kwaliteit van het programma-aanbod;
- een meer transparante en zuivere financiering;
- een dynamisch en creatief beleid;
- onafhankelijke nieuwsverstrekking;
- extra aandacht voor de nieuwe en nieuwste technologische ontwikkelingen.

2.2.3. Beleidsopties in de nieuwe beheersovereenkomst met de VRT voor de periode 2002 – 2006

1.) De nieuwe beheersovereenkomst met de openbare omroep

De uitdaging voor 2001 was het vervroegd goedkeuren van een nieuwe beheersovereenkomst.

De voorbereiding van de nieuwe beheersovereenkomst was reeds in 2000 gestart. Aan de Vlaamse Mediaraad werd toen het advies gevraagd inzake de bevordering van de kwaliteit in de media³.

In het kader van de innovatieve mediaprojecten werd reeds op 15 december 2000 door de Vlaamse regering beslist om in het kader van het proefproject 'Digitaal Thuisplatform' een bedrag van 177,484 frank (4 399 713 EURO) vrij te maken.

Eveneens werd in 2000 in uitvoering van het Vlaams regeerakkoord en in voorbereiding van de beheersovereenkomst specifiek een onderzoek uitgevoerd naar de verschuiving van de advertentiebudgetten in geval van een reclame-armere openbare omroep en de eventueel negatieve gevolgen voor de slagkracht van de openbare omroep. In de nieuwe beheersovereenkomst met de VRT zou immers aandacht besteed worden aan de reductie van reclame op VRT voor de komende jaren. Uitgangspunten die bij dit onderzoek in acht werden genomen was de pluriformiteit van de informatie, het evenwicht op de reclamemarkt, de Vlaamse eigenheid en de diversiteit en kwaliteit.

Zoals reeds aangehaald waren kwaliteit en een kader en mogelijkheden voor de invoering van de nieuwste technologische ontwikkelingen de grote uitgangspunten voor een nieuwe beheersovereenkomst.

De Vlaamse regering heeft op 1 juni 2001 haar goedkeuring gehecht aan de beheersovereenkomst 2001 - 2006. In voorbereiding op de bespreking van het ontwerp in het Vlaams Parlement was voor de commissieleden van het Vlaams Parlement voorafgaandelijk een werkbezoek aan de VRT georganiseerd. Tijdens dit bezoek werd uitgebreid toelichting gegeven bij de innovatieve projecten 'e-

³ Advies van de Vlaamse Mediaraad, 'Kwaliteit op de openbare omroep', nummer 2000/006, 13 november 2000. De voorzitter van de Mediaraad stelt dat dit advies geen concrete maatregelen voorstelt ter bevordering van de kwaliteit, doch wel een advies geeft omtrent het concept kwaliteit en de elementen die er deel van uitmaken.

VRT', het nieuwsonderzoek, en het politiek programma dat de uitzendingen door 'politieke derden' zal vervangen.

Op 31 mei 2001 vond de toelichting en bespreking bij het ontwerp van beheersovereenkomst plaats in de commissie Media van het Vlaams Parlement. Na een ruime gedachtewisseling met de commissieleden gingen zij akkoord dat dit voorstel door de Vlaamse regering definitief zou goedgekeurd worden tijdens haar volgende vergadering. Wijzigingen aan de voorgestelde tekst werden niet voorgesteld.

Op 7 juni 2001 hebben de gedelegeerd bestuurder namens de VRT en de Vlaamse minister bevoegd voor media namens de Vlaamse Gemeenschap, de beheersovereenkomst 2002-2006 ondertekend.

Inzake technologische en innovatieve ontwikkelingen stelt de Vlaamse overheid reeds in 2001 financiële middelen ter beschikking van de VRT.

2.) *De opdracht van de openbare omroep*

De opdracht wordt ingevuld volgens de principes van de Resoluties van Praag van 8 december 1994 en Krakau van 16 juni 2000 van de Raad van Europa.

Er wordt aan herinnerd dat de opdracht van de openbare omroep na uitvoerige discussie in het Vlaams Parlement unaniem werd vastgelegd via het zgn. minidecreet van december 1995. De opdracht blijft vandaag even actueel.

Speciaal wordt in de nieuwe beheersovereenkomst de aandacht gevestigd op het kwalitatief en divers aanbod, op specifieke leeftijdsgroepen, op de kwaliteit naar inhoud, norm en taalgebruik. Hier kan o.m. worden aangestipt dat wat de duidings – en formatieprogramma's betreft een hoog waarderingscijfer van 70 % wordt vooropgesteld. Eveneens wordt de belangrijke rol van de openbare omroep voor de identiteit en diversiteit van de Vlaamse cultuur en voor een democratische en verdraagzame samenleving onderstreept, alsook de bijzondere opdracht van de omroep bij het optimaal inspelen van Vlaanderen op de opportuniteiten van de informatiemaatschappij.

3.) *Kwaliteit*

Vanuit de uitdrukkelijke vraag van de Vlaamse overheid, maar ook vanuit een constante zorg van de openbare omroep zelf opteerde de VRT, ondersteund door extern onderzoek, voor een duidelijke omschrijving van kwaliteit en voor een optimalisering van kwaliteitsinvoering en -bewaking en -evaluatie.

Vastgesteld werd dat "kwaliteit" geen statisch begrip is maar zich ontwikkelt in een dynamisch proces. Kwaliteit kan inzonderheid vanuit meerdere invalshoeken worden benaderd:

Kwaliteit m.b.t. de openbare opdracht is er als de VRT voldoet aan o.m. de decretaal vastgelegde opdracht.

De ethische kwaliteit formuleert de morele en ethische eisen die aan de programma's worden gesteld.

De functionele kwaliteit is de mate waarin een programma voor de beoogde kijker of luisteraar de functie realiseert die zij vervuld willen zien.

Van toegeschreven kwaliteit is sprake als een programma een hoog bereik heeft onder de doelgroep en de doelgroep het programma een hoge *waardering* geeft.

Professionele kwaliteit formuleert de eisen die het vak stelt aan audiovisuele programma's, aan hun opbouw, hun formattering en aan hun audiovisuele uitvoering/taalgebruik.

Operationele kwaliteit is de mate waarin de beoogde programma's op een effectieve en efficiënte wijze tot stand komen.

Categorale kwaliteit van audiovisuele media formuleert de intrinsieke normen die een groep, groepering of categorie in de samenleving stelt aan een programma.

Aangezien het een zeer subjectief gegeven betreft, wordt dit aspect niet apart geoperationaliseerd binnen het geïntegreerd kwaliteitsbewakingssysteem. Het kan wel als relevant deelaspect van functionele/toegeschreven kwaliteit worden beschouwd.

De verschillende benaderingen van kwaliteit worden geïntegreerd tot één systeem. Centraal staat de functionele kwaliteit. De programmamaker wordt gedwongen zich bij het maken van een programma af te vragen welke *behoefte* het programma voor de kijker of luisteraar vervult. De randvoorwaarden zijn de kwaliteit m.b.t. de specifieke overheidsopdracht, de ethische kwaliteit, de professionele en de operationele kwaliteit.

De functionele kwaliteit verbindt de expertise en de creativiteit van de programmamakers met de behoefte van de kijkers.

De VRT engageert zich uitdrukkelijk tot het jaarlijks opstellen van concrete kwaliteitsdoelstellingen. De verwachtingen en de behoeften van de kijker/luisteraar t.a.v. het programma-aanbod staan centraal, evenwel gekaderd binnen de specifieke openbare omroepopdracht.

De VRT dient hierover jaarlijks te rapporteren⁴ en zal binnen de organisatie regelmatig communiceren over de kwaliteitsbewakingssystemen via profieldagen voor alle medewerkers en in kleinere werkgroepen.

Op die wijze zal de VRT alles in het werk stellen om de door de Vlaamse overheid gevraagde kwaliteitsverhoging en meetbaarheid te realiseren. Na moeilijke jaren die in het teken stonden van het opbouwen van een slagkrachtige openbare omroep, wordt met de beheersovereenkomst nu het accent gelegd op een kwalitatieve openbare omroep.

⁴ De activiteitenrapportering 2000 van de VRT bevat in deel II een kwaliteitsrapportering.

4.) *Plafonnering van de reclame-inkomsten*

De bedoeling van de Vlaamse regering is om de middelen die de VRT uit de reclamemarkt haalt te limiteren, zodat deze inkomsten kunnen gegenereerd worden door andere media-actoren (commerciële televisie en radio, regionale televisie, de geschreven pers, zoals kranten, tijdschriften,...), wat noodzakelijk is om hun economische leefbaarheid en concurrentiekracht te vrijwaren. Op die manier kan de Vlaamse regering een kader creëren waarbij een eerlijke concurrentie tussen de spelers tot stand kan komen.

Conform het regeerakkoord werd een eerste stap gezet naar een meer zuivere financiering van de openbare omroep. Het regeerakkoord stelt hieromtrent dat een onderzoek zou worden gedaan naar eventueel negatieve gevolgen voor de slagkracht van de openbare omroep. Zoals reeds aangehaald werd dit onderzoek uitgevoerd in de loop van 2000.

De Vlaamse Gemeenschap en de openbare omroep gaan er in de nieuwe beheersovereenkomst van uit dat de introductie van particuliere landelijke radio en andere commerciële initiatieven de reclamedruk op de VRT zullen verminderen.

Daarnaast bepaalt de overeenkomst dat uit radioreclame netto niet meer dan 40,9 miljoen € (1.650 miljoen frank) mag worden gegenereerd en dat de reclamedruk wordt verminderd door het verwijderen van de reclameblokken van 7.30 uur en 8.30 uur op Radio 1. Klara blijft reclamevrij. Ook de inkomsten via alliantiepartnership TV wordt afgetopt (8,7 miljoen € of 350 miljoen frank).

De VRT houdt i.f.v. zijn publieke omroepopdracht rekening met een gewaarborgde financiering via radioreclame van 37,184 miljoen € (of 1.500 miljoen frank) op jaarbasis. Wanneer die inkomsten onder dat niveau zouden dalen zal de Vlaamse overheid het verschil voor een periode van twaalf maand bijpassen. De partijen verbinden zich daarenboven om binnen een periode van zes maanden na de melding door de VRT van de minderontvangsten, een oplossing hiervoor te vinden.

5.) *Innovatieve mediaprojecten.*

De Vlaamse regering ondersteunt maximaal de engagementen van de openbare omroep in het licht van haar kernopdrachten m.b.t. innovatieve mediaprojecten in uitvoering van artikel 8. §5. van de mediadecreten gecoördineerd op 25 januari 1995⁵.

In de nieuwe beheersovereenkomst is ingeschreven dat de VRT een vooraanstaande rol zal spelen in het domein van de nieuwe mediadiensten, zowel door investeringen in nieuwe mediaproducten als door het aanbieden van een inhoudelijk verantwoord en technologisch up-to-date mediaplatform in Vlaanderen.

E-VRT is het onderzoeks- en ontwikkelingsforum van de VRT dat gericht is op het organiseren, begeleiden, stimuleren, verspreiden en opvolgen van voor Vlaanderen nieuwe activiteiten op het vlak van de media. Deze activiteiten

⁵ Deze nieuwe opdracht wordt eveneens toegelicht in deel 4 van deze beleidsbrief 'Vlaanderen in de informatiemaatschappij'.

moeten het mogelijk maken dat de openbare omroep ten volle zijn rol van innovatieve motor in Vlaanderen kan spelen, waarbij de opgebouwde know-how niet noodzakelijk alleen ten goede komt van de VRT, maar bijdraagt tot de in standhouding van een zelfstandige mediasector in Vlaanderen. Onder de noemer van e-VRT zullen op lange termijn projecten worden gedefinieerd, begeleid en geïmplementeerd die betrekking hebben op verrijkte en interactieve media, gebracht via allerlei eindgebruikertoestellen en in het bijzonder via het televisietoestel.

Het "Digitaal Thuisplatform"-programma heeft als doelstelling om op korte termijn een testtoepassing voor interactieve media in de huiskamer van honderd Vlaamse gezinnen te brengen. Deze testgezinnen zullen met hun televisietoestel en een set-top box kunnen genieten van nieuwe, interactieve toepassingen en programmeringsvormen zoals verrijkte inhoud, interactieve spelletjes, chat, e-mail, e-banking, e-government,... Deze toepassingen zullen sterk verrijkt worden met nieuwe audiovisuele en tekstuele inhoud. Het is belangrijk op te merken dat de inhoud van dezelfde kwaliteit zal zijn als wat nu bestaat op radio en televisie, maar interactief zal zijn.

Het is de bedoeling om in het kader van nieuwe vormen van programmering een aantal interactieve programma's te maken binnen een geïntegreerd productieproces en met behulp van een vernieuwd applicatieplatform, deze te distribueren via DVBT-technologie en vervolgens na te gaan hoe de mediagebruiker hiermee omgaat.

Het onderzoeksprogramma "MPEG" heeft als hoofddoel een competentiecentrum rond MPEG-technieken in Vlaanderen te creëren. Verschillende partijen worden erbij betrokken: kenniscentra, de academische wereld en bedrijven uit de media- en ICT-wereld.

Een zeer grote uitdaging is de oprichting van een "ASP" (Application Service Provider). Een ASP is een leverancier van op software gebaseerde diensten waarvan klanten-bedrijven gebruik maken via een netwerk op basis van een inschrijvingscontract. De ASP is verantwoordelijk voor de aankoop en het onderhoud van de infrastructuur en de software-toepassingen om een min of meer gestandaardiseerde dienstverlening aan een bedrijfssector tegen een periodieke vergoeding te verzorgen.

De VRT zal een platform voor de Vlaamse audiovisuele sector ontwikkelen in 3 fasen.

In een eerste fase zal in een pilootproject een groep VRT-medewerkers worden aangesloten op een centraal digitaal platform volgens het ASP-model.

In een tweede fase zullen zo'n 500 VRT-gebruikers (interne VRT-medewerkers, freelancers en eventueel productiehuisen in opdracht van VRT) toegang krijgen tot de specifieke audio- en video-applicaties van de ASP. Het is de bedoeling dat zowel eenvoudige officetoepassingen als de meest complexe productieplanning via het internet kunnen worden geconsulteerd en gebruikt.

Na een evaluatie van deze interne "proof of concept" zal in een derde fase het platform worden opengesteld voor de gehele Vlaamse audiovisuele sector op basis van een transparant tarievenmodel.

6.) *Financiële middelen.*

Er is niet alleen een beperking van de private middelen voor de openbare omroep. In het streven naar een kwalitatieve omroep doet de Vlaamse overheid een zeer ernstige inspanning om de VRT voldoende waarborgen te geven voor de volgende jaren. De dynamiek van een kwaliteitsvolle openbare omroep wordt gegarandeerd, ook in een veranderend medialandschap:

- de basisenveloppe wordt met 6,2 miljoen € (250 miljoen frank) verhoogd tot 229.326.000 € ter versterking van de Canvasprogrammatie (o.m. voor de aanmaak van een politiek magazine),
- de jaarlijkse verhoging van de basisenveloppe met 4% wordt ook in deze beheersovereenkomst doorgetrokken,
- aan het pensioenfonds statutairen wordt jaarlijks 19.212.000 € (775.000.000 frank) toegekend,
- de bedragen voor de terugbetaling van de kosten van de statutaire personeelsleden die functioneel verbonden zijn met de v.z.w. Vlaams Omroeporkest en Kamerkoor is eveneens ingeschreven.

De financiering van de e-VRT-projecten is in de beheersovereenkomst opgenomen. De modaliteiten zijn nader uitgewerkt in een aparte overeenkomst die op 1 augustus 2001 werd ondertekend.

Gelet op het belang om onmiddellijk in te spelen op de technologische ontwikkeling heeft de Vlaamse regering reeds in 2001, dus vòòr het ingaan van de nieuwe beheersovereenkomst, 8.168.000 € (329 496 303 frank) uit de innovatiebegroting toegezegd, nl. 3.099.000 € voor de algemene werking e-VRT, 4.400.000 € voor het Digitaal Thuisplatform en 669.000 € voor MPEG.

2.2.4. Afschaffing programma's van politieke derden op de openbare omroep.

Bij het decreet van 6 juli 2001 houdende wijziging van sommige bepalingen van de decreten betreffende de radio en televisie, gecoördineerd op 25 januari 1995⁶, werden de uitzendingen door derden, voorzover die op de VRT-radio en -televisie door politieke verenigingen worden verzorgd, met ingang van 1 januari 2002 afgeschaft. De wettelijke opdracht ter duiding van politieke onderwerpen zal op een nieuwe eigentijdse manier worden ingevuld.

De indieners verwijzen in hun voorstel o.m. naar artikel 8, §3 van de gecoördineerde mediadecreten dat de VRT verplicht om inzake informatie een leidinggevende rol te spelen, en om via zijn programma's bij te dragen tot een onafhankelijke, objectieve en pluralistische opinievorming in Vlaanderen.

De Vlaamse regering heeft dit voorstel gesteund en heeft hiermee rekening gehouden bij de totstandkoming van de nieuwe beheersovereenkomst. Met ingang van 1 januari 2002 zal een politiek duidingsmagazine worden gebracht van 45 minuten, gedurende 39 weken per jaar.

⁶ Decreet van 6 juli 2001 houdende wijziging van sommige bepalingen van de decreten betreffende de radio en televisie, gecoördineerd op 25 januari 1995, B.S. 28 juli 2001.

Bovendien wordt nu ook op het vlak van de politieke informatie volledige uitvoering gegeven aan artikel 7 van het mediadecreet dat stipuleert: “de VRT stelt autonoom zijn programma-aanbod en uitzendschema vast”.

De subsidie voor het begrotingsjaar 2001 voor de uitzendingen verzorgd door politieke verenigingen bedroeg 24.187.499 frank (televisie: 24.000.000 frank of 595 000 EURO; radio: 187.499 frank of 5000 EURO). Het is de bedoeling om met de begroting 2002 deze middelen deels te heroriënteren naar de levensbeschouwelijke verenigingen, wiens dotatie in het verleden nooit werd aangepast (basisallocatie 33.03).

2.3. De liberalisering van het Vlaams radiolandschap

2.3.1. Regelgevend kader

Conform de uitgangspunten die reeds uitvoerig vermeld werden in de beleidsbrief 2001 heeft het Vlaams parlement de regelgeving inzake de particuliere landelijke radio-omroepen goedgekeurd⁷. Met de invoering van dit decreet wordt de toegang tot de markt mogelijk gemaakt voor verschillende commerciële spelers en wordt op het vlak van de radioberichtgeving het monopolie van de openbare omroep doorbroken. Er worden voortaan nieuwe mogelijkheden gecreëerd om een ruim en kwaliteitsvol alternatief aanbod te scheppen.

In het decreet wordt aangestipt dat er criteria zullen worden ingevoerd, op basis waarvan het Vlaams Commissariaat voor de Media kan overgaan tot de erkenning van particuliere radio's. Aan elk van deze kwalificatiecriteria zoals bedoeld in artikel 38octies, § 2 van de gecoördineerde mediadecreten, werd een wegingcoëfficiënt toegekend.

Voor de uitvoering van het decreet van 1 december 2000 diende de mediareglementering te worden aangevuld met drie uitvoeringsbesluiten:

- het besluit van 27 april 2001 inzake de specifiek te volgen procedure bij de indiening van de kandidaturen voor de landelijke radio-omroepen voor het Vlaams Commissariaat voor de Media⁸;
- het besluit van 8 juni 2001 houdende bepaling van het aantal te erkennen landelijke radio-omroepen en de vaststelling van de frequentiepakketten die ter beschikking van de landelijke radio-omroepen worden gesteld (*B.S.* 16 juni 2001);
- het besluit van 13 juli 2001 betreffende de toekenning van zendvergunningen aan de erkende landelijke radio-omroepen (*B.S.* 21 juli 2001).

De belangrijkste uitvoeringsprincipes zijn:

1°) De erkenning van landelijke radio's gaat uit van het principe van een “beauty contest” waarbij de omroepen door het VCM beoordeeld worden op basis van vier aanvullende kwalificatiecriteria, nl.:

⁷ Decreet van 1 december 2000 houdende wijziging van sommige bepalingen van de decreten betreffende de radio-omroep en de televisie gecoördineerd op 25 januari 1995, *B.S.* 5 januari 2001.

⁸ Besluit van de Vlaamse regering houdende wijziging van het besluit van de Vlaamse regering van 14 juli 1998 houdende de vaststelling van de procedure voor het Vlaams Commissariaat voor de Media, *B.S.* 12 mei 2001

- de concrete invulling van het programma-aanbod en het zendschema, in het bijzonder de verscheidenheid in de programmatie;
- de media-ervaring;
- het businessplan;
- de technische infrastructuur.

Aan elk van deze kwalificatiecriteria wordt een wegingscoëfficiënt toegekend. Het is de opdracht van het VCM om er na de toekenning van de erkenningen ook daadwerkelijk op toe te zien dat de erkende omroepen zich houden aan het door hen ingediende voorstel.

2°) De landelijke omroepen beschikken elk over een frequentiepakket waarmee ze 70% van de bevolking binnen de “Vlaamse ruit”, zoals gedefinieerd in het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen, kunnen bereiken. De vaststelling van deze frequentiepakketten is de resultante van een eind 1999 aan Nozema toegewezen onderzoeksoopdracht naar een optimale frequentieaanduiding binnen de Vlaamse Gemeenschap in de band 87.5 – 102.4 MHz en de coördinatieprocedures die op basis hiervan werden uitgevoerd.

3°) Voor de ingebruikneming en het behoud van het toegewezen frequentiepakket betalen de erkende omroepen een jaarlijkse vergoeding vanaf het tweede werkingsjaar. Opdat een eerlijke concurrentie zou worden gewaarborgd wordt deze licentievergoeding gekoppeld aan het marktaandeel en de performantie van de omroep. Deze bepalingen werden opgesteld mede op basis van een onderzoek naar de waardebepaling van een landelijke frequentie binnen de Vlaamse Gemeenschap. Dit onderzoek werd in het najaar van 2000 aan McKinsey & Company gegund.

2.3.2. Coördinatie van de radiofrequenties tot invoering van de landelijke particuliere radio-omroepen in de Vlaamse Gemeenschap in de FM-band 87.5 – 102.4 MHz.

De Vlaamse Gemeenschap heeft op 2 mei 2000 via het BIPT, conform het internationaal akkoord van Genève van 1984, en conform het KB van 10 januari 1992, een coördinatieaanvraag ingediend voor 67 frequenties. Overeenkomstig deze bepalingen dienen de buurlanden eventuele opmerkingen te geven respectievelijk binnen een termijn van drie maanden, en de Gemeenschappen binnen een termijn van twee maanden.

Op 17 november 2000 diende de Vlaamse Gemeenschap een aanpassing aan de oorspronkelijke coördinatieaanvraag in bij het BIPT, eveneens overeenkomstig het internationaal Akkoord en het Koninklijk Besluit.

Het resultaat van de coördinatieprocedure was midden mei 2001 als volgt:

- Nederland: akkoord over alle 67 frequenties;
- Verenigd Koninkrijk: de Vlaamse Gemeenschap heeft de door het Verenigd Koninkrijk gevraagde beperking voor 1 zender aanvaard; akkoord;
- Luxemburg: de Vlaamse Gemeenschap heeft de door Luxemburg gevraagde beperking voor 1 zender aanvaard; akkoord;
- Duitsland: de door Duitsland gevraagde beperkingen werden aanvaard;
- Frankrijk: de (initieel) 17 opmerkingen die Frankrijk had gemaakt, konden eveneens via overleg worden opgelost.

Uit het voorgaande blijkt dat de internationale coördinatieprocedure was afgerond. Dit werd ook zo aan het BIPT meegedeeld.

Intern stelde Belgocontrol dat er ter bescherming van de luchtvaart 7 opmerkingen zijn. Door het plaatsen van filters worden deze opmerkingen verholpen. De verplichting daartoe zal in de zendvergunning die aan de radio-omroep wordt verleend, worden opgenomen.

Van de Franse en Duitstalige Gemeenschappen ontving de Vlaamse Gemeenschap tussen mei 2000 en maart 2001 uitsluitend weigering van alle frequenties, maar geen enkele technische opmerking!

Op 30 maart 2001 stuurde de Franse Gemeenschap integendeel een nieuw plan voor haar Gemeenschap. Pas nadien kwamen de technische opmerkingen op het Vlaams frequentieplan.

Na intensieve onderhandelingen over beide plannen werden 3 lijsten opgemaakt waarover op ministerieel niveau op 25 mei 2001 definitief zou worden beslist.

Een eerste lijst bevatte de frequenties van de drie Gemeenschappen waarover een technisch akkoord was bereikt. Op basis van de principes van behoorlijk bestuur werden deze frequenties opgenomen in het besluit van 8 juni 2001 houdende bepaling van het aantal landelijke radio-omroepen dat kan worden erkend en houdende vaststelling van de frequentiepakketten die ter beschikking van de landelijke radio-omroepen worden gesteld.

Een tweede lijst bevatte de lijst waarover vòòr 25 mei e.k. een technisch akkoord zo goed als zeker zou worden bereikt. Deze frequenties zijn onder voorbehoud in het besluit van 8 juni 2001 opgenomen.

De Vlaamse Gemeenschap rekende er immers op dat over deze frequenties zeer spoedig instemming zou worden bereikt.

De derde lijst bevatte incompatibiliteiten die verder onderzoek en besprekingen vereisten. De andere Gemeenschappen stopten evenwel eenzijdig de besprekingen en koppelden een akkoord over het ingediende frequentieplan aan een akkoord over de hele band 87.5 – 107.9 MHz.

Op herhaaldelijk aandringen op het verderzetten van de besprekingen op technisch vlak heeft de Vlaamse Gemeenschap tot op vandaag geen reactie gekregen. De Vlaamse Gemeenschap blijft aandringen op het hernemen van het onderzoek.

De eigenlijke erkenningsprocedure voor de twee landelijke radio-omroepen behoort tot de bevoegdheid van het VCM⁹. De oproep tot de kandidaten verscheen in het Belgisch Staatsblad van 16 juni 2001, gelijktijdig met het besluit van 8 juni 2001 van de Vlaamse regering tot vaststelling van de frequentiepakketten die ter beschikking van de landelijke radio-omroepen worden gesteld. Het Commissariaat besliste op 25 juli 2001 dat zes kandidaturen ontvankelijk werden bevonden en erkende bij beslissing van 6 september 2001, na onderzoek, kandidaten VMM met het project 'Q-Music' en '4FM' – een project van Think Media - als particuliere landelijke radio-omroep¹⁰. Aan 'Q-Music' werd frequentiepakket 2 toegewezen, aan '4FM' frequentiepakket 1.

⁹ Artikel 116ter. §1. van de decreten betreffende de radio – omroep en televisie, gecoördineerd op 25 januari 1995, bepaalt dat het VCM bevoegd is voor het verlenen van omroeperkenningen.

¹⁰ Opmerkelijk is dat een gedeeltelijke mediahergroepering tot stand kwam in het Vlaamse Medialandschap in een trend van diversificatie en participatie van enkele uitgevers.

2.3.3. Toekomstige frequentieplanning

Ingevolge het arrest van het Arbitragehof van 7 februari 1991¹¹ zijn de Gemeenschappen bevoegd voor het opstellen van hun frequentieplannen.

Na de afwerking van het Vlaams plan in de band 87.5 – 102.4 MHz zal, zoals reeds aangegeven in de beleidsnota Media, de band 102.5 – 104.8 MHz herpland worden.

De optie van de Vlaamse regering bestaat erin in deze band regionale particuliere radio mogelijk te maken.

Het akkoord van Genève voorzag in deze band 7 Vlaamse grootvermogensassignaties nl. 102.5 Genk, 102.9 Schoten, 103.0 Knokke, 103.1 Waver-Overijse, 103.4 Westerlo, 103.5 Destelbergen en 104.1 Aalter; telkens met 20 à 50 kW.

Deze assignaties werden destijds opgesplitst in kleinvermogensassignaties verdeeld over de Vlaamse en de Franse Gemeenschap. Begin 1994 keerde de Franse Gemeenschap unilateraal en zonder enige coördinatie terug naar haar grote vermogens met belangrijke storingsen voor de Vlaamse radio's tot gevolg.

Het lijkt voor Vlaanderen noodzakelijk om ook in de band 102.4-104.8 MHz naar grotere vermogens te gaan.

Jarenlange procedures met de Franse Gemeenschap hebben immers geen oplossing gebracht. Schorsingsarresten van de Raad van State uit 1997, 1998 en 1999 waarbij 21 frequenties (!) werden geschorst worden sinds jaren niet uitgevoerd¹².

Op 15 maart 2001 werd aan Broadcast Partners een onderzoeksoopdracht toegewezen in functie van een maximale benutting in de band 102.5 – 104.8 MHz uitgaande van een gehele of gedeeltelijke restauratie van de grootvermogensassignaties. Deze optie lijkt om reden van hetgeen voorafgaat noodzakelijk.

Op basis van de resultaten van dit onderzoek werd op 22 juni 2001 een nationale en internationale coördinatieprocedure opgestart voor 60 assignaties waarin – op Westerlo 103.4 MHz na – alle oorspronkelijke Vlaamse grootvermogensassignaties van het plan van Genève 1984 op vol vermogen worden opgenomen.

De Vlaamse regering heeft in ieder geval de bedoeling om een nieuw frequentieplan van de band 102.5 – 104.8 MHz en 104.9 – 107.9 MHz te realiseren tegen einde 2002. De ruimte die niet voor regionale radio wordt voorbehouden zal ter beschikking worden gesteld voor de aanvulling van de frequentiepakketten voor de landelijke radio's, voor stad- en streekradio's, voor radio's voor specifieke doelgroepen en voor lokale radio's.

Een aanpassing van regelgeving zal in die zin worden ontworpen.

Eveneens zal worden voorgesteld dat de nog lopende erkenningen van de lokale radio's verlengd zullen worden.

¹¹ Arrest van het Arbitragehof nummer 1/91 van 7 februari 1991, *B.S.* 28 februari 1991.

¹² Arresten van de Raad van State van 10 juni 1997, van 21 september 1998 en 5 oktober 1999 (nummer 82.703 en 82.704)

2.3.4. TDAB

Tijdens de conferentie te Wiesbaden in 1995 werden in het kader van TDAB – planning twee bedieningen in band III voor Vlaanderen bekomen nl.:

- blok 12A voor gans Vlaanderen;
- blok 11B voor Oost- en West-Vlaanderen;
- blok 11C voor Vlaams-Brabant en Antwerpen;
- blok 6C voor Limburg.

Daarnaast bevat het origineel plan van Wiesbaden uit 1995 ook het blok LB in de L-band voor Oostende.

In blok 12A verzorgt de VRT momenteel digitale uitzendingen met een dekkingsgraad van 90%.

Blok 6C werd uitgebreid van Limburg tot gans Vlaanderen en wordt gereserveerd voor de particuliere omroepen. In de beheersovereenkomst 2002 – 2006 met de VRT werd gestipuleerd dat 1 landelijk ensemble (12A) voor de openbare omroep wordt voorbehouden, en dat 1 landelijke ensemble (6C) voor de commerciële omroepen wordt voorbehouden. De capaciteit van de regionale ensembles 11B en 11C zal gereserveerd worden voor de commerciële omroepen, waarbij ruimte wordt gereserveerd voor de kwaliteitsvolle uitzending van regionale digitale programma's van de openbare omroep (Radio 2).

In dit kader wenst de Vlaamse overheid ruimte te bieden aan alle mediaspelers om optimaal te kunnen inspelen op de nieuwste ontwikkelingen en evoluties, en aldus de nodige initiatieven te kunnen nemen in het kader van een sterk Vlaams medialandschap. T-DAB is in Europa nog niet doorgebroken omwille van het beperkte aanbod van (goedkope) ontvangstapparatuur en het beperkte aanbod van digitale radiostations. In de gecoördineerde mediadecreten wordt bepaald dat de landelijke radio-omroepen, zodra het mogelijk wordt, ook digitaal kunnen uitzenden. De omroepen zullen dan ook worden aangemoedigd om digitale uitzendingen te gaan verzorgen bij de lancering van digitale radio.

Op 9 april 2001 werd aan het BIPT gevraagd de coördinatieprocedure voor de conversie van het uitgebreide allotment 6C in assignaties aan te vatten. Het laat zich aanzien dat de technische onderhandelingen hieromtrent op relatief korte termijn kunnen worden afgerond teneinde over een tweede landelijke bedekking van Vlaanderen in T-DAB te beschikken.

In juni 2002 zal in Nederland een internationale planningsconferentie doorgaan in de L-band in het kader van een derde Europese dekking. Voor Vlaanderen zal getracht worden om ook regionale bedieningen te bekomen.

2.3.5. Aanpassing van het KB van 10 januari 1992 betreffende klankradio-omroep in frequentiemodulatie in de band 87.5 – 108.0 MHz.

Zowel in de beleidsnota 2000 – 2004 als in de beleidsbrief 2000 is reeds uitgebreid ingegaan op de noodzaak aan een coherente regelgeving voor frequentieplanning en coördinatiebeheer en aan een adequate etherpolitie.

De huidige regelgeving, zoals neergelegd in het KB van 10 januari 1992, voldoet hieraan niet. De discussies die hierover tussen de Gemeenschappen en de federale overheid zijn gevoerd, bewijzen dit ten overvloede.

De Vlaamse Gemeenschap blijft dan ook vragende partij voor een adequate en snelle aanpassing van het KB.

De uitgangspunten die hierbij noodzakelijk zijn worden daarom nogmaals aangestipt:

- 1) een sluitende coördinatieprocedure binnen duidelijk bepaalde termijnen, telkens afgesloten met een beslissing van de minister van Telecommunicatie. Het BIPT moet hierbij een effectieve rol kunnen vervullen en niet louter als brievenbus functioneren.
- 2) de etherpolitie is een volle bevoegdheid van het BIPT. Het BIPT moet deze opdracht effectief uitvoeren. Radio's die uitzenden met zendvergunningen die niet in overeenstemming zijn met de goedgekeurde coördinaties of die zich niet houden aan hun zendvergunning moeten door het BIPT kunnen worden gesanctioneerd.
- 3) er moeten concrete technische normen worden goedgekeurd die gelden voor de radio's van de drie Gemeenschappen.

De minister van Telecommunicatie heeft begin 2000 een ontwerp tot aanpassing van het KB van 10 januari 1992 voorgelegd. Het cruciale punt is de rol en de opdracht van het BIPT. De federale overheid twijfelt om de rol van het BIPT volwaardig in te vullen. N.a.v. het de arrest van het Arbitragehof van 7 februari 1991 heeft het Hof gesuggereerd dat de Gemeenschappen en de federale overheid hierover een samenwerkingsakkoord zouden afsluiten. Wellicht is dit de enige oplossing om uit de impasse te geraken.

De Vlaamse Gemeenschap blijft op een volledig sluitende en afdwingbare regeling aandringen. Dit blijkt absoluut noodzakelijk omdat het BIPT nu zelfs niet optreedt tegen radio's die ondanks schorsingsarresten van de Raad van State toch blijven uitzenden.

In dit verband wordt erop gewezen dat er in ieder geval ernstig overleg dient te worden gepleegd aangaande de structurele betrokkenheid van de Gemeenschappen en Gewesten bij het BIPT in het kader van de omvorming van het BIPT¹³. Naar aanleiding van deze geplande hervormingen van het BIPT en de hierbij georganiseerde algemene consultatieronde heeft Vlaanderen reeds bij de federale overheid aangedrongen op overleg omtrent deze problematiek want een verregaande samenwerking dringt zich hoe dan ook op.

2.4. De regionale televisieomroepen op zoek naar een nieuwe dynamiek

Regionale televisie beantwoordt aan een behoefte in Vlaanderen: regionale televisie is naast de generalistische televisie van TV 1 en VTM het derde meest bekeken net. Uit de cijfers van het onderzoek van Podium Perception Management blijkt dat 50 tot 70 procent van het publiek regionale zenders bekijkt (het bereik ligt na zeven dagen rond 60%).

¹³

Zie Regeringsverklaring van de Vlaamse Regering, Parl. St. Vl. Parl., 1999, 31/1, 21.

Bij beslissing van 8 juni 2001 van het Vlaams Commissariaat voor de Media werden de erkenningen van de regionale televisiezenders ROB TV, ATV, AVS en WTV Zuid verlengd voor een duur van negen jaar.

2.4.1. Aanpassing van het regelgevend kader

In de beleidsnota Media werd vooropgesteld dat regionale televisie grondig zou geëvalueerd worden. Aldus vroeg de Vlaamse regering in 2000 reeds het advies van de Vlaamse Mediaraad betreffende een evaluatie en eventuele bijsturing van de Vlaamse decreten inzake de regionale televisieomroepen, in het bijzonder daar waar de reglementering belemmerend werd ervaren voor de werking van de regionale televisiezenders. Het was de bedoeling deze op korte termijn weg te nemen.

De Vlaamse Mediaraad heeft het regelgevend kader inzake de regionale televisie, zoals vervat in de gecoördineerde mediadecreten, geëvalueerd. Zij bracht advies uit op 24 januari 2000 (advies nummer 2000/01).

Bij decreet van 1 december 2000¹⁴ werd de regeling inzake regionale omroepen aangepast conform het advies van de Vlaamse Mediaraad, in het bijzonder wat betreft de versoepeling van het zendschema en de reclamemogelijkheden. Het decreet strekt ertoe de uitoefening van de taak van de regionale televisieomroepen te vergemakkelijken, evenwel met behoud van hun opdracht. Een aantal beperkingen die in het decreet waren opgenomen bleken eigenlijk overbodig te zijn en een soepele werking als volwaardig medium in de weg te staan.

Concreet werden de volgende wijzigingen goedgekeurd :

1.) actualisering van de taakomschrijving van de regionale omroepen:

De stipulering dat een regionale omroep als complementair medium wordt beschouwd , wordt geschrapt en in de taakstelling wordt het brengen van regionale informatie centraal gesteld.

Onder regionale informatie wordt onder meer verstaan : journaals, achtergrondinformatie, debatten, verkiezingsuitzendingen, serviceprogramma's.

De regionale omroepen kunnen ook zendtijd ter beschikking stellen van regionale actoren. Zij blijven evenwel verantwoordelijk voor de uitzendingen.

Het is de bedoeling dat regionale televisie zich als volwaardig medium kan ontwikkelen, evenwel met het behoud van de specifieke opdracht om regionale informatie te verspreiden. Het Vlaams Parlement heeft de informatieve opdracht beklemtoond.

2.) zendtijduitbreiding:

De arbitraire beperking van de zendtijd van 300 uur per jaar wordt opgeheven, (evenwel zonder verplichting om meer dan 300 uur per jaar uit te zenden). Op die manier worden voortaan een aantal initiatieven mogelijk, zoals het uitzenden van verkiezingsdebatten, of bijvoorbeeld de rechtstreekse uitzending van een sociaal, cultureel of sportief evenement.

3.) zendtijd voor reclame:

¹⁴ Decreet van 1 december 2000 houdende wijziging van sommige bepalingen inzake de regionale omroepen in de decreten betreffende de radio –omroep en de televisie, gecoördineerd op 25 januari 1995, B.S. 20 december 2000.

De zendtijd voor reclame is beperkt tot 15 % van de jaarlijkse zendtijd. In de vroegere regeling was dit 15 % van de dagelijkse zendtijd. Met deze wijziging wordt rekening gehouden met het gegeven dat de schommelingen op de reclamemarkt van die aard zijn dat in de huidige situatie op sommige dagen te weinig reclame voorradig is, terwijl op andere dagen een overaanbod.

De boodschappen van algemeen nut tellen niet meer mee voor de bepaling van het percentage reclame. Hierdoor worden ook de mogelijkheden om een beroep te doen op overheidscommunicatie uitgebreid.

2.4.2. Onderzoek naar de economische leefbaarheid van de regionale omroepen

In een tweede fase in het debat over regionale televisiezenders werd in december 2000 de opdracht gegund om de economische leefbaarheid van de regionale televisiezenders te onderzoeken, een en ander in uitvoering van het regeerakkoord.

De opdracht was tweeledig en betrof – voor alle duidelijkheid – géén audit van de regionale zenders.

Het eerste gedeelte bestond erin bij de betrokkenen na te gaan welke factoren als remmend voor de economische leefbaarheid werden aanzien.

In het tweede deel dienden concrete voorstellen ter bevordering van de leefbaarheid van de regionale televisie te worden geformuleerd. Expliciet werd daarbij als randvoorwaarde vooropgesteld dat de Vlaamse regering geen voorstander is van rechtstreekse subsidiëring van de regionale televisiezenders.

De resultaten van het onderzoek werden gepresenteerd in het Vlaams Parlement op 18 april 2001.

De onderzoekers kwamen tot het besluit dat regionale televisie economisch leefbaar is als de regio voldoende groot is, er voldoende inkomsten uit de nationale markt gehaald worden; er actief gerecruteerd wordt op de lokale markt en er randprogrammering wordt geboden die men zo optimaal mogelijk kan commercialiseren. De analyse van het economisch resultaat wijst uit dat drie regionale omroepen economisch leefbaar zijn, dat vier omroepen op eigen kracht rendabel kunnen worden en dat drie omroepen een structurele handicap hebben.

De volgende voorstellen werden gedaan:

1.) Het is niet aangewezen de regionale omroepen rechtstreeks te subsidiëren, met uitzondering van TV – Brussel:

- de verwevenheid met financiële belangen is te groot,
- het is bijna uitgesloten objectieve criteria te bepalen.

Het kan aan de provincies en lokale besturen worden overgelaten om toelagen te verstrekken, al dan niet in ruil voor communicatie;

2.) De meerderheid van de regionale omroepen is economisch leefbaar; voor de andere met structurele problemen moet een ad hoc oplossing worden gezocht. Voor Ring TV en ROB kan een fusie of een samenwerkingsverband een oplossing bieden;

3.) Inzake structuren moet een duidelijke keuze worden gemaakt :
de uitzendvergunning moet worden verleend aan een commerciële organisatie,
waarbij een pluralistisch samengestelde stichting deontologisch toezicht houdt;

4.) gezien de populariteit van de regionale televisie (na TV1 en VTM het meest bekeken net) vormt zij een belangrijk element in het pakket dat de kabelmaatschappijen hun abonnees aanbieden. Het is niet logisch dat daarvoor geen rechten worden betaald zoals dat voor andere omroepen het geval is.

Alle verzoeken daartoe zijn tot nu toe gestrand op de weigering van de kabelmaatschappijen.

De Vlaamse overheid zou een discussie ter zake kunnen op gang brengen.

5.) Terzake stippen de onderzoekers ook de rol van de omroepen zelf aan: een aantal omroepen zouden in het kader van het bevorderen van de economische leefbaarheid zelf bijvoorbeeld de productiekost kunnen optimaliseren, een actievere werving op getouw zetten,...

2.4.3. Het advies van de Vlaamse Mediaraad

N.a.v. de bekendmaking van de resultaten van het leefbaarheidsonderzoek heeft de Vlaamse Mediaraad op eigen initiatief een advies (nummer 2001/05) uitgebracht op 23 april 2001. De Mediaraad heeft bij de resultaten van het onderzoek onder meer de volgende bedenkingen:

De Mediaraad handhaaft unaniem haar advies 2000/001 dd. 24 januari 2000 waarin uitdrukkelijk gepleit wordt voor het behoud van de vzw - structuur en dringt erop aan dat, in tegenstelling tot wat het rapport voorstelt, de vzw's als zendgemachtigden in de toekomst nog meer de eindverantwoordelijkheid voor de exploitatie op zich zouden nemen. Uiteraard staat het de vzw's vrij hiervoor eventueel contracten af te sluiten met commerciële partners.

In tegenstelling tot de conclusies van het rapport, meent de Mediaraad dat een goede analyse van het rapport leert dat geen enkele zender leefbaar is zonder overheidscommunicatie. Overheidscommunicatie moet volgens de Mediaraad dan ook een structureel gegeven worden ter financiering van de regionale omroepen, bij voorkeur onder de vorm van een protocol over meerdere jaren.

Schaalvergroting moet mogelijk gemaakt worden, mits akkoord van de betrokken zendgemachtigden, onder meer door provinciale samenwerking en regionale ontkoppeling.

Regionale omroepen claimen een aandeel in de kabelrechten. De Mediaraad sluit zich hierbij aan en meent dan ook dat de regering hiertoe de discussie met de kabelmaatschappijen moet aanvatten.

2.4.4. Toekomstperspectieven van de regionale omroepen

1.) Op 28 maart 2001 heeft het Vlaams Parlement in een resolutie aan de Vlaamse regering maatregelen gevraagd voor het levensvatbaar houden van Ring TV. In het leefbaarheidsonderzoek wordt eveneens ingegaan op de specifieke en acute noodsituatie waarin Ring – TV in het voorjaar 2001 was beland nadat Roularta het exploitatiecontract had opgezegd¹⁵.

Hieromtrent stellen de onderzoekers dat in enkele gevallen alle factoren erop wijzen dat bepaalde regionale omroepen economisch niet leefbaar zijn. De achillespees blijkt hier een te klein universum te zijn, in het bijzonder wat de regio Vlaams – Brabant betreft. Mogelijke oplossingen voor Ring – TV bestaan in een fusie of samenwerkingsverband dan wel met TV Brussel of ROB TV. Hierdoor, zo gaat het onderzoek verder, wordt ook de leefbaarheid bevorderd van de omroep waarvan de regio wordt uitgebreid of waarmee wordt samengewerkt. Centralisatie kan in dit verband verzoend worden met kleinschaligheid door de uitzendingen te ontkoppelen naar de verschillende subregio's.

De Vlaamse regering blijft gekant tegen de rechtstreekse subsidiëring van regionale televisie-omroepen vanwege de Vlaamse Gemeenschap.

De Vlaamse regering heeft via de Vlaamse minister bevoegd voor Brusselse Aangelegenheden 5 miljoen frank ter beschikking gesteld van Ring-TV (in het kader van haar communicatie naar de Brusselse Rand) voor het aanmaken van teletekst. De provincie Vlaams-Brabant maakt eveneens 5 miljoen frank vrij voor haar overheidscommunicatie.

2.) De Vlaamse regering zal de overheidscommunicatie via de regionale omroepen, zoals het voorbeeld van Ring-TV aantoont, verder actief blijven stimuleren.

Er wordt nagegaan op welke manier deze overheidscommunicatie in de toekomst kan worden geconcretiseerd.

Als aanzet wordt een seminarie gepland omtrent de mogelijkheden van de regionale televisie bij de communicatiecampagnes van de overheid, waarbij o.m. de sterkte van het medium in de verf zal worden gezet.

3.) In een aantal provincies gaan de regionale omroepen i.f.v. kostenbeheersing na in hoeverre de samenwerking onderling kan worden opgevoerd, binnen de decretaal vastgelegde krijtlijnen, nl. *“samenwerking tussen regionale omroepen onderling of met andere televisieomroepen mag niet leiden tot koppeling of gestructureerde eenvormigheid op het vlak van de reclame, de financiering of de programma-aanmaak, tenzij deze regionale omroepen zijn gevestigd in dezelfde provincie”* (cf. artikelen 52 en 53 van de gecoördineerde mediadecreten). De Vlaamse regering ondersteunt deze initiatieven. Evenwel moet de regionale opdracht gerespecteerd blijven. Rekening houdende met de belemmeringen die eerder bestonden met betrekking tot de reclame en de jaarlijkse zendtijd (en die inmiddels zijn weggenomen door de decreetswijziging van 1 december 2000) bestaan binnen het huidige regelgevend kader voldoende mogelijkheden.

¹⁵ Deze opzeg werd daarna ingetrokken.

4). De vraag naar de mogelijkheid om bepaalde subregio's dubbel te laten bedienen werd en wordt eveneens vanuit diverse hoeken gesteld. Vooral in de grensgemeenten van twee of meer zendgebieden van regionale omroepen bestaat er een grote interesse naar regionaal nieuws uit de aanpalende zendgebieden.

Een benadering van deze problematiek waarbij de kabelmaatschappijen de omroepprogramma's van de regionale omroepen in randgebieden doorgeven, zonder dat hierbij strikt rekening wordt gehouden met de zendgebieden van de regionale omroepen, kan worden gesteund. De verplichting om de omroepprogramma's binnen de eigen zendgebieden door te geven, blijft uiteraard onverkort gelden.

5.) In het verlengde van het debat omtrent de levensvatbaarheid van regionale televisie kwam de problematiek aan bod met betrekking tot de arbeidssituatie van het personeel van de regionale televisieomroepen en aansluitend de problematiek van een omroep-CAO. Uit informatie die werd aangereikt door de NORT blijkt dat de omroepen zeer verscheidene soorten van arbeidsovereenkomsten hanteren. Verdere informatie wordt op dit moment door de administratie Media ingewonnen. Navolgend zal deze problematiek, bij de federale overheid, bevoegd in deze materie, ahangig gemaakt worden.

2.5. De deelname aan de stichting "BVN" ("Het Beste van Vlaanderen en Nederland")

Met ingang van het begrotingsjaar 2001 werden de kredieten voor de stichting 'BVN' ('Het beste van Vlaanderen en Nederland') van de administratie Buitenlands Beleid (programma 12.1 - basisallocatie 30.04) overgeheveld naar het mediabudget.

BVN-TV ('het Beste van Vlaanderen en Nederland-TV') is de publieke televisiezender voor Nederlanders en Vlamingen in het buitenland. BVN-TV is een samenwerkingsverband tussen NOS, Wereldomroep en VRT.

De uitzendingen van 'BVN-TV' bevatten programma's van de Nederlandse en Vlaamse publieke omroepen en de regionale omroepen. Het NOS-Journaal, het VRT-Journaal, NOVA, het Sportjournaal en Studio NL zijn vaste ingrediënten. Daarnaast biedt BVN-TV kinderprogramma's, talkshows, series, films en documentaires.

De Vlaamse Gemeenschap stelde BVN-TV jaarlijks een subsidie ter beschikking van 35 miljoen frank als tegemoetkoming in de uitzendkosten. Om de zwakkere situatie van Vlaanderen t.o.v. Nederland te verbeteren werd een subsidie van 50 miljoen frank voorgesteld vanaf 2001 als tegemoetkoming in de uitzendkosten (1 239 000 EURO – basisallocatie 41.01). De VRT verzorgt 1/5 van de uitzendingen waarvan het totaal budget 250 miljoen frank bedraagt.

Momenteel worden onderhandelingen met het oog op het afsluiten van een nieuwe beheersovereenkomst verdergezet.

2.6. Telewinkeldomroepen

Bij decreet van 2 februari 2001 werd de erkenning van telewinkeldomroepen in de Vlaamse regelgeving geïntroduceerd (*B.S.* 1 maart 2001).

Het gaat hier om omroepen die uitsluitend telewinkelprogramma's uitzenden. Met dit decreet werd de Vlaamse regelgeving verder geconformeerd aan de Europese richtlijn "Televisie Zonder Grenzen" enerzijds door de invoering van de telewinkeldomroepen en anderzijds door telewinkelen in de vorm van telewinkelspots toe te laten. De telewinkelspots zijn aan dezelfde bepalingen onderworpen als de reclame.

Bij besluit van de Vlaamse regering van 16 maart 2001 werd het procedurebesluit van het VCM aangepast aan de invoering van de telewinkeldomroepen (*B.S.* 3 april 2001).

Op 4 mei 2001 werd door het Vlaams Commissariaat van de Media 'H.O.T. Thuis Winkelen N.V.' erkend als telewinkeldomroep.

2.7. Het kabelaanbod

Het kabelaanbod van de Vlaamse kabelmaatschappijen is het voorbije jaar amper gewijzigd. 'Jim-TV', het derde omroepprogramma van de VMM, dat op 27 oktober 2000 werd erkend als particuliere televisieomroep die zich richt tot de gehele Vlaamse Gemeenschap, werd in de loop van 2001 operationeel. De nv Mediacom, erkend sedert 30 juni 2000 als particuliere televisieomroep die zich richt tot de ganse Vlaamse Gemeenschap, zendt momenteel (nog) niet uit.

Op 4 mei 2001 werd de nv H.O.T. Thuis Winkelen, erkend als telewinkeldomroep.

Op dit ogenblik worden de volgende Vlaamse omroepen door de kabelmaatschappijen verplicht doorgegeven : TV1, Canvas/Ketnet, VTM, Kanaal 2, Jim-TV, EventTV, Kanaal Z en Vitaya.

2.7.1. 'Must-carry' - problematiek

In de beleidsbrief 2000 werd vermeld dat op 12 november 1999 de Europese Commissie een met redenen omkleed advies betreffende de Vlaamse regelgeving inzake het "must-carry"-statuut, zoals vervat in artikel 112 van de gecoördineerde mediadecreten, heeft uitgebracht. De Europese Commissie stelt, behalve voor de openbare omroepen, de Vlaamse regelgeving terzake in vraag.

Met de Europese Commissie, Directoraat – Generaal Interne Markt, werd overleg gepleegd. Aan de Europese Commissie werd onder meer meegedeeld dat de openbare omroep en de regionale omroepen omwille van hun specifieke taak, de omroepen met een grote Europese productie om culturele redenen en de nieuwe Vlaamse omroepen gedurende de eerste twee jaar verplicht zouden moeten worden doorgegeven.

Er kan immers vastgesteld worden dat nieuwe Vlaamse omroepen het uitermate moeilijk hebben om op de kabel te komen en dat zelfs een Vlaams 'must-carry'-statuut duidelijk geen voldoende garanties biedt.

Zodra het standpunt van de Europese Commissie m.b.t. het Vlaams voorstel ontvangen is, zal een ontwerp van decreet ingediend worden.

In ieder geval moet op een transparante en niet – discriminatoire wijze, en tegen redelijke voorwaarden toegang verleend worden tot de infrastructuur aan de programma-aanbieders.

Op dit niveau bestaan weliswaar al Europese initiatieven die erop gericht zijn om de dienstenaanbieders transparante, objectieve en non – discriminatoire voorwaarden aan te bieden.

Het is niet zonder belang hierbij op te merken dat intussen de ‘must-carry’-discussie door het voorstel van een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad inzake “de universele dienst en gebruikersrechten met betrekking tot elektronische communicatietechnieken en -diensten”¹⁶ een andere dimensie krijgt. Ingevolge artikel 26 van deze ontwerp-richtlijn kunnen lidstaten enkel nog ‘*must-carry verplichtingen*’ opleggen indien deze noodzakelijk zijn om duidelijk omschreven doelstellingen van algemeen belang te verwezenlijken. Deze ‘*must-carry verplichtingen*’ moeten evenredig en transparant zijn, en worden periodiek geëvalueerd. Nieuw is eveneens dat er voor de vervulling van deze verplichtingen een passende vergoeding kan vastgesteld worden.

De Vlaamse Gemeenschap is van oordeel dat het van essentieel belang is om de convergentie omroep/telecommunicatie vanuit ‘omroep’ te benaderen en niet uitsluitend vanuit het telecomgebeuren.

De Europese Unie benadert in haar regelgeving convergentie uitsluitend vanuit het telecomgebeuren.

Het is positief dat de federale overheid de Gemeenschappen bij de voorbereiding en uitwerking betreft van deze regelgeving, toch moet worden vastgesteld dat de door België vanuit cultureel - politiek oogmerk voorgestelde amendementen van de Europese regelgeving om hogervermelde reden weinig of geen kans maken.

De benadering van de convergentieproblematiek is des te meer belangrijk omdat de Gemeenschappen van België niet alleen voor de culturele aspecten maar evenzeer voor de technische aspecten van omroep (inclusief de vergunningen en frequenties), volle bevoegdheid hebben.

Bovendien wordt er dikwijls gemakshalve aan voorbijgegaan dat omroep – denk daarbij aan allerhande interactieve toepassingen - evenals telecommunicatie een evoluerende materie is. Zo vecht de federale overheid de gemeenschapsbevoegdheid inzake bv. televisiediensten aan. Na het voor de Gemeenschappen positieve arrest van het Arbitragehof (nummer 76/98 van 24 juni 1998) over de Vlaamse televisiediensten, heeft de federale overheid ook de regeling van de Franse Gemeenschap terzake zonder succes aangevochten (arrest Arbitragehof nummer 109/2000 van 31 oktober 2000).

¹⁶Voorstel voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad inzake de universele dienst en gebruikersrechten met betrekking tot elektronische communicatienetwerken en -diensten; te consulteren op <http://europa.eu.int/ISPO/infosoc/telecompolicy/review99/Welcome.html>

Gelet op de ervaringen met de federale overheid omtrent de radiofrequenties en de blijvende negatieve gevolgen ervan, lijkt het aangewezen om een zo groot mogelijke bevoegdheid van de Gemeenschap inzake telecommunicatie na te streven. Aan het parlement wordt voorgesteld zich hierover grondig te beraden¹⁷.

2.7.2. Evenementenregeling

De evenementenregeling is een van de initiatieven die een rechtstreeks verband hebben met de concrete beleidsdoelstelling *“Alle geledingen van de Vlaamse maatschappij rechtmatige kansen geven om toegang te krijgen tot en deel te nemen aan een optimale informatiedoorstroming en –verstrekking”*, zoals die in de beleidsnota neergelegd bij aanvang van de legislatuur, geformuleerd werd.

De Europese Richtlijn Televisie zonder Grenzen, van 3 oktober 1989 (Publicatieblad 17/10/1989) zoals gewijzigd, bepaalt in artikel 3bis dat *“iedere lidstaat in overeenstemming met het Gemeenschapsrecht maatregelen kan treffen om ervoor te zorgen dat onder zijn bevoegdheid vallende omroeporganisaties evenementen die door die lidstaat van aanzienlijk belang voor de samenleving worden geacht, niet op een exclusieve basis zodanig uitzenden dat een belangrijk deel van het publiek in die lidstaat dergelijke evenementen niet via rechtstreekse of uitgestelde verslaggeving op de kosteloze televisie kan volgen”*.

De betrokken lidstaat stelt in dat geval een lijst op van aangewezen nationale en niet-nationale evenementen die hij van aanzienlijk belang voor de samenleving acht.

Deze bepaling werd door Vlaamse decreetgever overgenomen in artikel 76 van de decreten betreffende de radio-omroep en de televisie, gecoördineerd op 25 januari 1995 met het oog op de opstelling van een “lijst van evenementen van aanzienlijk belang voor de samenleving.

Op deze lijst moeten evenementen worden opgenomen, die worden aanzien als evenementen van aanzienlijk belang voor de samenleving en die om die reden niet op exclusieve basis mogen worden uitgezonden zodat een belangrijk deel van het publiek in de Vlaamse gemeenschap die evenementen niet via rechtstreekse of uitgestelde verslaggeving op de kosteloze televisie kan volgen.

Nadat het Verenigd Koninkrijk inmiddels ook een akkoord verkregen heeft over een uitgebreide lijst, waarbij o.m. het wereldkampioenschap en het Europees kampioenschap voetbal zijn opgenomen, is het de bedoeling om de Vlaamse lijst voor te leggen.

De Europese Commissie aanvaardt evenwel slechts één lijst per lidstaat. De administratie Media heeft hierover reeds overleg met de Franse Gemeenschap. In de lijst zal wel een onderscheid worden gemaakt voor evenementen die specifiek in één van de Gemeenschappen van groot belang zijn.

De Franse Gemeenschap heeft evenwel opnieuw uitstel gevraagd voor de in te dienen lijst.

¹⁷ Op deze problematiek en de consequenties ervan voor het beleid van de Vlaamse Gemeenschap wordt ingegaan in het onderdeel 4 ‘Vlaanderen in de informatiemaatschappij’.

De algemene bepalingen inzake de evenementenregeling heeft de administratie Media inmiddels wel via de Permanente Vertegenwoordiger van België bij de Europese Unie aan de Europese Commissie bezorgd.

2.8. Initiatieven in het kader van de journalistiek

2.8.1. Fonds Pascal Decroos

Met ingang van het begrotingsjaar 2001 wordt het fonds Pascal Decroos gesubsidieerd door de administratie Media (Programma 72.01 - Basisallocatie 33.06). Ook voor 2002 bedraagt het budget 7 500 000 frank (186 000 EURO). Minimum 5 miljoen frank van dit budget is bestemd voor beurzen

De subsidie is bedoeld als tussenkomst in de volgende kosten:

- De toekenning van werkbeurzen aan journalisten die werken aan het opstarten van een project, aan de realisatie van een bijzonder journalistiek project of een project voor onderzoeksjournalistiek aan de hand van een reglement dat wordt opgesteld door het Fonds;
- de personeelskosten van het Fonds;
- de werkingskosten van het Fonds

De afgewerkte projecten worden gepubliceerd of uitgezonden. Tot op heden betreft het hier tijdschriftartikelen, boeken en enkele televisiereportages.

2.8.2. Internationaal Perscentrum Vlaanderen (IPV)

Het afgelopen jaar werd verder gewerkt aan het concreet omzetten van de intentieverklaring m.b.t. de rol van het Internationaal Perscentrum Vlaanderen-Antwerpen (vzw Antwerps Pershuis). Het centrum wordt verder uitgebouwd tot een perscentrum dat permanent en publiek toegankelijk is en dat dienst zal doen als aanspreekpunt o.a. belast met de opvang van journalisten.

Daarnaast zal het IPV ook een rol spelen bij het huisvesten van de verenigingen van journalisten en andere media – of communicatieorganisaties, zal het werkruimte ter beschikking kunnen stellen t.b.v. zelfstandige journalisten, zal het actief meewerken aan de opleiding en bijscholing van journalisten en het opzetten van educatieve mediaprojecten met verschillende (media)partners.

Het betreft hier een samenwerkingsproject tussen diverse overheden en de particuliere sector. Het Internationaal Perscentrum kan rekenen op steun van de stad en de provincie Antwerpen en inkomsten uit sponsering en lidgelden.

De subsidie 2001 van de Vlaamse Gemeenschap bedraagt 4 100 000 frank (101.636,34 EURO). In het jaar 2001 functioneert het Internationaal Perscentrum Vlaanderen onder meer voor het 'Modejaar 2001' en voor de opvang van journalisten door de Vlaamse Gemeenschap tijdens het Europees voorzitterschap van België.

Voor 2002 wordt voorgesteld een subsidie te voorzien ten belope van 124 000 EURO (basisallocatie 33.07). De mogelijkheden omtrent de concrete invulling van een overeenkomst tussen de drie overheden en het perscentrum worden nu bekeken.

2.8.3. De VVJ en de Raad voor de Journalistiek

De Vlaamse Vereniging van Beroepsjournalisten (VVJ) en de mediadirecties (van dagbladen, magazines en audiovisuele omroepen) hebben een akkoord bereikt met betrekking tot de oprichting van een vzw *‘Raad voor de Journalistiek’*. Deze raad moet het sluitstuk worden van de zelfregeling in de sector van de nieuwsvoorziening in Vlaanderen. De raad wil het volledige gamma van de journalistieke activiteit bestrijken, zijnde elk handelen of nalaten in de diverse fasen van het proces van nieuwsvoorziening.

De Vlaamse regering steunt dit initiatief en heeft in de subsidie voor 2001 (basisallocatie 33.02)¹⁸ van de VVJ een extra bedrag van 2 000 000 frank voorzien voor de oprichting en werking van de raad dat uitbetaald wordt wanneer de raad geoperationaliseerd wordt.

Met het oprichten van deze Raad worden in essentie drie dingen beoogd:

- de responsabilisering van de mediasector, nu de nieuwsvoorziening al lang niet meer een verantwoordelijkheid van de journalist alleen is maar evengoed van hoofd- en eindredacteurs, bedrijfsverantwoordelijken reclamemensen;
- een geloofwaardiger inhaken op klachten van het publiek;
- een inspiratiebron vormen voor het gerecht, wanneer dit nog over het journalistieke functioneren te oordelen heeft.

De Raad zal in ieder geval de raakpunten met de Vlaamse Geschillenraad moeten afbakenen. Desgevallend zou een aanpassing van de Vlaamse mediaregelgeving zich in de toekomst kunnen opdringen.

Hierbij dient te worden aangestipt dat het een zelfregulerend orgaan is, in tegenstelling tot de andere, bestaande toezichthoudende organen zoals de Vlaamse Geschillenraad voor Radio en Televisie en de Vlaamse Kijk- en- Luisterraad.

In het regeerakkoord en de beleidsbrief 2001 wordt het belang van de onafhankelijkheid van de redacties en het deontologisch bewustzijn onderstreept: *“De media worden de ‘vierde macht’ genoemd. Dat geeft aan uitgevers en journalisten een bijzondere verantwoordelijkheid. Een eigen redactiestatuut moet voor de journalisten de nodige onafhankelijkheid waarborgen. Zelf moeten ze geregeld de deontologische code waarbinnen zij werken, evalueren in het licht van de evolutie van de maatschappij en hun houding op voldoende wijze kenbaar maken aan het grote publiek.”*

De realiteit toont inmiddels aan dat er voortdurend nood is aan gedegen journalistiek. Gelet op de maatschappelijke rol die de media (zowel de journalisten, de eindredacteurs, de directies, ...) spelen in het publiek debat, eist de samenleving (kwaliteits)garanties.

De creatie van dit orgaan zal in dit verband dan ook een meerwaarde kunnen betekenen. In de schoot van deze raad kan in dialoog worden gegaan over de eigen interne gedragscode, over de journalistieke beroepsethiek, over gemeenschappelijk aanvaarde regels en normen, ...

¹⁸ De voorgestelde subsidie voor de VVJ naar 2002 toe bedraagt 223 000 EURO.

De Vlaamse regering roept op dat alle media-actoren en mediatypes hun medewerking zouden verlenen.

2.9. Toezicht op de Vlaamse mediasector

2.9.1. Het Vlaams Commissariaat van de Media

Uit het jaarverslag 2000 blijkt dat het Vlaams Commissariaat voor de Media (VCM) 38 klachten heeft ontvangen, in 26 gevallen ambtshalve een procedure heeft opgestart en 93 aanvragen heeft ontvangen tot het bekomen of wijzigen van de erkenning en / of zendvergunning. Het VCM stelt hieromtrent: *“te beoordelen aan het aantal geschillen die omtrent particuliere radio's bij het VCM worden aangebracht, vormt die categorie van radio's een probleem, mogelijk te wijten aan de hoge densiteit alsmede aan de niet zelden verregaande administratieve onzorgvuldigheid bij het naleven van de decretale verplichtingen. Aldus zag het VCM zich verplicht, met de beslissingen 2000/044 – 2000/051 dd. 19 september 2000 tot een administratieve geldboete te besluiten”*.

In 2000 nam het VCM 59 beslissingen en legde voor het eerst een aantal administratieve geldboetes op en dit aan particuliere radio's, kabelmaatschappijen en een erkende particuliere televisieomroep.

Uit de evolutie van deze cijfergegevens blijkt dat het VCM sinds haar operationalisering in 1998 van jaar tot jaar meer klachten ontvangt en er een grotere activiteit op na houdt. Het VCM wordt in Vlaanderen meer en meer erkend als media-autoriteit zowel op het vlak van haar erkenningsbevoegdheid, als wat betreft haar toezichthoudende rol.

Op 1 december 2000 werd de erkenning, toegekend per 25 januari 1994 aan 'Kunstkanaal Vlaanderen' als doelgroepomroep ingetrokken wegens het niet – gebruik maken van de toegekende zendmogelijkheid.

Het omroepprogramma 'Jim TV' van de nv Vlaamse Media Maatschappij, erkend sinds 27 oktober 2000, zendt momenteel uit.

Op 29 januari 2001 heeft het VCM beslist om met onmiddellijke ingang de nv SBS 5, voor een duur van negen jaar te erkennen als particuliere televisieomroep die zich richt tot de gehele Vlaamse Gemeenschap met de omroepprogramma's 'SBS 5' en 'VT 5'. Zij zenden tot op vandaag niet uit.

Op 6 april 2001 besliste het VCM om met ingang van 19 april 2001, de erkenning als kabelradio-omroep 'Flandria' in te trekken.

Bij beslissing van 4 mei 2001 werd de erkenning verleend aan de nv Hot Thuis Winkelen als telewinkeldomroep. Hierbij aansluitend werd aan Integan en Hot TV een administratieve geldboete opgelegd (beslissingen dd. 18 mei 2001 – 2001/024 en 2001/025).

Teneinde de toenemende activiteiten van het VCM te kunnen ondersteunen werd per 1 januari 2001 een bijkomend personeelslid van de administratie Media ter beschikking gesteld aan het VCM. Eveneens werd ingevolge het verzoek van het VCM begin dit jaar, de vraag gesteld aan de bevoegde minister voor Financiën om een ambtenaar van de centrale invorderingscel aan te duiden, belast met de invordering van de administratieve geldboetes die door het VCM worden opgelegd (cf. artikel 116octies van de gecoördineerde mediadecreten)¹⁹.

Op 6 september 2001 is het Vlaams Commissariaat van de Media overgegaan tot de erkenning van twee particuliere landelijke radio-omroepen, nl. 'Q - Music' en '4FM'. Op 25 september '01 werd in het Vlaams Parlement een hoorzitting gehouden omtrent deze beslissing. De leden van het VCM gingen hier op in en verwezen terzake naar hun eerdere opmerking (n.a.v. de operationalisering van het Commissariaat in 1998) met betrekking tot de opportuniteit aan parlementaire controle en dit ondanks de ruim toegekende autonomie aan het VCM.

De Vlaamse regering verwelkomt het initiatief van het Vlaams Parlement om voortaan n.a.v. de indiening van het jaarverslag van het VCM de commissarissen uit te nodigen voor een toelichting.

2.9.2. De Vlaamse Geschillenraad voor Radio en Televisie

De Vlaamse Geschillenraad voor Radio en Televisie doet uitspraak over individuele geschillen die betrekking hebben op discriminatie, partijdigheid, haat en het niet naleven van de regels van de journalistieke deontologie. De klager moet aantonen dat hij betrokken partij is of werd benadeeld. Sancties kunnen gaan van een vermaning tot schorsing van het programma.

De Vlaamse Geschillenraad is samengesteld uit negen leden die voor de duur van vier jaar worden aangewezen door het Vlaams Parlement.

De Raad deed in 2000 en van januari tot begin oktober 2001, 22 uitspraken (8 in 2000, 14 in 2001) over klachten. Alle verzoekschriften, één uitgezonderd, werden hetzij onontvankelijk, hetzij ongegrond verklaard.

2.9.3. De Vlaamse Kijk -en Luisterraad voor Radio en Televisie

De Vlaamse Kijk -en Luisterraad voor Radio en Televisie houdt toezicht op de decretale bepaling die voorschrijft dat de omroepen geen programma's mogen uitzenden die de lichamelijke, geestelijke of zedelijke ontwikkeling van minderjarigen ernstig zouden kunnen aantasten, inzonderheid programma's met pornografische scènes of metodeloos geweld.

¹⁹ Bij de begrotingscontrole 2001 werd vastgesteld dat het VCM over een onbelast saldo beschikte van 8 294 257 frank. Dit saldo werd verrekend op de dotatie aan het VCM en daarom op nul gebracht. Als de huidige werking wordt gehandhaafd moet het bestaande saldo ook voor de werking in 2002 toereikend zijn. Niettemin wordt opgemerkt dat indien, eventueel in het kader van 'beter bestuurlijk beleid' een andere optie wordt genomen (uitbreiding VCM), dan moet zich dit vertalen in een verdere invulling op financieel vlak.

De Vlaamse Kijk –en Luisteraad, opgericht bij decreet van 30 maart 1999 (*B.S.* 11 mei 1999), werd in het voorjaar 2001 operationeel. De Raad is samengesteld uit negen leden die voor de duur van vier jaar worden aangesteld door het Vlaams Parlement:

- 3 deskundigen in de domeinen kinderpsychologie, kinderpsychiatrie of pedagogie;
- 3 deskundigen vanuit hun betrokkenheid bij de belangen van gezinnen en kinderen;
- 2 magistraten, bij voorkeur gespecialiseerd in mediarecht of jeugdrecht;
- 1 persoon met wetenschappelijk ambt of onderwijsambt in de Pers -en Communicatiewetenschap.

Deze Raad werd geïnstalleerd op 8 mei 2001. Eén mandaat is momenteel nog niet ingevuld. Op 30 augustus 2001 verscheen het procedurereglement van de Raad in het Belgisch Staatsblad. Een eerste klacht werd reeds behandeld: de klacht werd onontvankelijk en ongegrond verklaard.

2.9.4. Raad voor de Journalistiek

Hiervoor wordt verwezen naar punt 2.9.3. (cf. *supra*).

In de beleidsbrief 2001 werd een informatiecampagne aangekondigd om het bestaan en de werking van de verschillende ‘toezichtsraden – en organen met betrekking tot media’ meer bekendheid te verschaffen en de burger hieromtrent te informeren.

Uit overleg is enerzijds gebleken dat de Vlaamse Ombudsdienst geen eerstelijnszorg heeft in verband met vragen of klachten inzake media²⁰. Er werd dan geoordeeld dat het niet opportuun is de Ombudsdienst in te schakelen als één centraal klachtenmeldpunt inzake media-aangelegenheden. Anderzijds is eveneens gebleken - na contactname met de Vlaamse Infolijn - dat de meeste vragen van de burger inzake media-aangelegenheden geen betrekking hebben op de specifieke bevoegdheden van deze verschillende ‘toezichtsraden – en organen’.

In het licht hiervan werd geoordeeld, na overleg met de diverse instanties en verantwoordelijken, dat een informatiecampagne omtrent de verschillende ‘raden’ weinig effect zou genereren.

Wel werd besloten dat de administratie Media in overleg met de Vlaamse Infolijn een aantal scenario’s van mogelijke vragen en problemen zou ontwerpen zodat de Infolijn in staat gesteld wordt als oriëntatie – en doorverwijspunt te fungeren, en dus eigenlijk als centraal meldpunt een rol kan spelen²¹.

²⁰ Zie het Decreet van 7 juli 1998 houdende instelling van de Vlaamse Ombudsdienst, *B.S.* 25 augustus 1998.

²¹ De afstemming met de implementatie van het ‘klachtendecreet’, dat alleen voor publieke dienstverlening geldt, zal worden onderzocht.

2.9.5. Het recht op antwoord

Aansluitend bij het toezicht op de regelgeving en de verhaalsmogelijkheden die de burger heeft, is het nuttig nog even in te gaan op de problematiek inzake het recht van antwoord.

Op 14 juli 1999 werd een voorstel van decreet houdende het recht op informatie via radio en televisie en houdende de instelling van een recht op antwoord en een recht van verdediging ten aanzien van radio en televisie ingediend. (stuk 52 (1999) nr. 1, zitting 1999) in het Vlaams Parlement.

De Vlaamse Mediaraad heeft op 3 maart 2000 advies verstrekt m.b.t. het voorstel van decreet. In dit advies verwijst zij naar het wetsvoorstel van 17 december 1999 betreffende het recht van antwoord en het recht van informatie en tot wijziging van artikel 587 van het Gerechtelijk Wetboek (Doc. Kamer, 50, nr. 0325/001). Uit de toelichting bij dit wetsvoorstel blijkt dat het voorstel de huidige antwoordwet van 23 juni 1961 wil hervormen ten aanzien van alle media, behalve radio en televisie.

De federale ministerraad heeft anderzijds twee voorontwerpen van wet met betrekking tot het recht van antwoord en informatie goedgekeurd. Hierbij wordt beoogd het recht op antwoord te regelen *met* inbegrip van de radio en de televisie. Dit laatste wetsontwerp gaat in tegen een advies van Verenigde Kamers van de Raad van State van 18 november 1996. De Raad van State was in dit advies van oordeel dat het recht van antwoord en repliek dat via radio en televisie wordt uitgeoefend, een aangelegenheid van de wetgevers van de Gemeenschappen en niet van de federale wetgever is.

De Vlaamse Regering heeft in verschillende brieven de aandacht van de federale minister van Justitie daarop gevestigd. De minister van Justitie wenst echter dit eerdere advies van de Raad van State niet te volgen, nu er wordt van uit gegaan dat het recht op antwoord een recht is dat een bestanddeel is van een in de grondwet erkend recht (persvrijheid en vrije meningsuiting). Het “*beginself*” van het recht van antwoord staat los van de concrete drager ervan.

Op 28 maart 2001 heeft het Vlaams Parlement een belangenconflict ingesteld met het oog op overleg met de Kamer van Volksvertegenwoordigers over het wetsontwerp betreffende het recht van antwoord en het recht op informatie.

Op 12 juli 2001 heeft de Senaat een gemotiveerd advies uitgebracht²². Volgens de Senaat gaat het hier niet om een belangenconflict maar om een louter bevoegdheidsconflict zodat de procedure van het belangenconflict kan worden afgesloten. In subsidiaire orde acht de Senaat de federale wetgever bevoegd om de uitoefening van het recht op antwoord op radio en televisie te regelen. Wellicht is het nuttig in de marge hiervan aan te stippen dat in dit advies eveneens aangehaald wordt dat de Vlaamse Gemeenschap ervan uitgaat dat internet bij uitbreiding eveneens als een vorm van radio-omroep en televisie moet worden beschouwd.

De Vlaamse regering blijft op basis van het advies van de Verenigde Kamers van de Raad van State de volle Gemeenschapsbevoegdheid in deze opeisen en zal daartoe ten gepaste tijde de noodzakelijke stappen zetten.

²² Advies van de Senaat aan het in artikel 31 van de gewone wet tot hervorming der instellingen bedoelde Overlegcomité, stuk 642 (2000-2001) – nummer 4, zitting 2000-2001, 20 juli 2001.

2.10. Belgisch voorzitterschap van de Europese Unie

In het kader van deze beleidsbrief moet eveneens aandacht besteed worden aan het Europees voorzitterschap van België, specifiek wat het domein 'Audio' betreft.

Vooraf wordt opgemerkt dat wat "Cultuur-Audio" betreft, werd afgesproken dat het voorzitterschap zal worden waargenomen door de Franse Gemeenschap. De Vlaamse Gemeenschap is woordvoerder van de Belgische delegatie.

1. *Voor de Vlaamse Gemeenschap waren volgende onderwerpen essentieel voor het Belgisch voorzitterschap:*

- de houding van de Europese Commissie inzake overheidssteun aan de audiovisuele productie;
- het verdedigen van de verworvenheden van het Protocol van Amsterdam m.b.t. de openbare omroep;
- een veralgemening van de zgn. 'vijfminutenregel' m.b.t. reclame voor en na kinderprogramma's.

2. *Overheidssteun aan de audiovisuele productie:*

Sedert 1999 heeft de Europese Commissie aan België meegedeeld dat ze vernomen had dat een nieuw regime inzake audiovisuele productiesteun voorbereid was.

De Commissie heeft toen gesteld dat ze verschillende principebeslissingen had genomen (o.a. met Frankrijk) in het kader van een doorgedreven onderzoek naar de verschillende steunregimes.

In grote lijnen was het standpunt van het Directoraat-Generaal Concurrentie dat steun ter stimulering van de cultuur kan, maar ze voegde eraan toe dat deze steun niet te hoog mag zijn. Als uitgangspunten hanteerde de Commissie: maximaal 50% overheidssteun behalve voor kleine producties, tenminste 20% van het totaal budget moet in een andere lidstaat kunnen worden besteed en steun aan bepaalde specifieke industriële activiteiten is uitgesloten.

De Vlaamse Gemeenschap heeft via formele en informele contacten aangetoond dat deze regels niet alleen voor de Vlaamse, maar ook voor de hele Europese productie nefast zouden zijn.

Tijdens het Frans voorzitterschap werd onder impuls van België de overheidssteun aan de audiovisuele productie op de agenda geplaatst en verdedigd. Tijdens het Zweeds voorzitterschap werd duidelijk dat de Europese Commissie, inzonderheid DG Concurrentie, de uitdrukkelijke wil van veruit de meeste lidstaten voor een meer soepele houding, ernstig nam.

De argumenten van de Vlaamse Gemeenschap hielden o.m. in dat er nauwelijks problemen inzake concurrentievervalsing zijn, dat zonder belangrijke overheidssteun niet alleen de zo genoemde verscheidenheid van culturen binnen Europa zou verschrompelen maar dat de Europese productie nog kleiner zou worden, dat inzonderheid voor kleinere taal- en cultuurgemeenschappen een strikte toepassing van de 50% regel onmogelijk is en dat nieuwe fiscale ondersteuningsmaatregelen noodzakelijk zijn om privéfinanciering te stimuleren.

Tijdens het Belgisch voorzitterschap heeft de Europese Commissie het standpunt kenbaar gemaakt.

Uit de presentatie van de mededeling van de Commissie kan worden onthouden dat de 50% - regel kan worden overschreden voor moeilijkere producties en 'low-budget'-films, dat de lidstaten zelf zullen kunnen bepalen wat zij onder dergelijke producties verstaan en dat voor kleinere taal- en cultuurgemeenschappen positieve discriminatie verantwoord is: "(...) *Gezien de relatief beperkte geografische verspreiding van bepaalde talen en culturen en gelet op de beperkte circulatie van cultuurproducten binnen de EG en op de wereldmarkt kan de Commissie de steunpercentages van meer dan 50% goedkeuren indien aangetoond wordt dat deze voor de betrokken lidstaten noodzakelijk zijn in andere gevallen dan moeilijke en low-budgetfilms (...)*"²³.

Het ziet ernaar uit dat er geen algemene richtsnoeren zullen komen, en dat elke lidstaat, en elke Gemeenschap binnen België zelf met de Europese Commissie afspraken over overheidssteun zal kunnen maken.

Tijdens het Belgisch voorzitterschap zullen de vruchten kunnen geplukt worden van de doorgedreven Vlaamse inspanningen op Europees niveau om de audiovisuele sector in het algemeen en de v.z.w. Vlaams Audiovisueel Fonds in het bijzonder de ruimte en kansen te bieden voor een vernieuwd en creatief beleid.

3. *Protocol van Amsterdam*²⁴

Een aantal lidstaten, vnl. landen uit zuidelijk Europa, werden met klachten over overheidssteun t.b.v. de openbare omroep geconfronteerd en wensten dat de Europese Commissie een interpretatie en richtsnoeren zou uitvaardigen over de concrete toepassing van de richtlijn. Tijdens het Frans en het Zweeds voorzitterschap werd de problematiek aangebracht. Het is momenteel nog niet duidelijk of, en zo ja, welke initiatieven de Europese Commissie zal nemen.

De Vlaamse Gemeenschap sluit zich aan bij de meeste lidstaten, (inzonderheid Germaanse en Scandinavische landen) die de verworvenheden van het 'Protocol van Amsterdam' verdedigen.

4. *Vijfminutenregel inzake reclame rond kinderprogramma's*

Het Zweeds voorzitterschap had bijzondere aandacht voor de bescherming van minderjarigen en voor reclamebeperkingen ter bescherming van kinderen.

Een consensus over reclamebeperkingen op Europees niveau kon evenwel niet worden bereikt. Heel wat lidstaten uitten zeer grote reserves bij dergelijke regeling. Wel werd afgesproken dat de problematiek tijdens de herziening van de Televisierichtlijn aan bod zou komen.

²³ Mededeling van de Commissie aan de Raad, aan het Europees Parlement, aan het Economisch en Sociaal Comité en aan het Comité van de Regio's over bepaalde juridische aspecten in verband met cinematografische en andere audiovisuele werken, COM(2001)534, Brussel 26.09.2001.

²⁴ Protocol betreffende het publieke – omroepstelsel in de lidstaten, (Publicatieblad nr C340 van 10/11/1997, blz. 0109), B.S. 30 april 1999.

De Vlaamse Gemeenschap was voorstander om dit onderwerp en inzonderheid de ‘vijfminutenregel’ op de agenda van het Belgisch voorzitterschap te plaatsen. De Franse Gemeenschap kon daar evenwel niet mee instemmen.

Hoopvol is evenwel dat te verwachten is, volgens enkele (pers)berichten, dat de Franse Gemeenschap in de beheersovereenkomst met de RTBf de toepassing van de ‘vijfminutenregel’ zou inschrijven.

5. *Belgische initiatieven*

- 5.1 Ontwerpresolutie betreffende de ontwikkeling van de audiovisuele sector²⁵:
Door het Belgisch voorzitterschap werd een ontwerpresolutie ingediend betreffende de ontwikkeling van de audiovisuele sector.

De ontwerpresolutie herinnert eraan dat het Verdrag rekening houdt met de culturele aspecten om de culturele verscheidenheid te eerbiedigen en te bevorderen, brengt het ‘Protocol van Amsterdam’ betreffende de openbare omroep en de bevestiging van de verworvenheden ervan in herinnering en verwijst eveneens naar de conclusies van Birmingham van 1998 inzake de ‘uitdagingen en kansen van het digitale tijdperk’.

Tevens wordt gesteld dat investeringen in nieuwe audiovisuele diensten moeten gestimuleerd worden, dat in de WTO-onderhandelingen de uitvoering van een eigen cultureel en audiovisueel beleid, en derhalve de bescherming van de culturele identiteit, zich moet kunnen vrijwaren.

De initiatieven rond eEurope en de conclusies van de Raad van Lissabon van 23-24 maart 2000 worden onderstreept, evenals het cruciale belang van Europese programma-inhoud en van het voortbestaan en aanmoediging van steunmaatregelen.

Tenslotte wordt herinnerd aan de resolutie van 12 februari 2001 inzake de nationale steun voor de film- de audiovisuele sector, die op initiatief van België tot stand kwam.

Met de ontwerpresolutie wenst de Raad te onderstrepen dat de audiovisuele sector hoofdzakelijk een culturele dimensie heeft die de democratie bevordert, maar tevens van toenemend economisch belang is. Met inachtneming van de culturele en taalkundige verscheidenheid moeten de Europese Gemeenschap en de lidstaten bevorderen dat o.m. door een betere verspreiding van Europese audiovisuele producties, een concurrerende sector kan ontstaan. Tevens moeten financiële en fiscale instrumenten i.f.v. bijkomende audiovisuele producties worden verstrekt en ontwikkeld.

De Raad verwijst naar de door de Europese Unie ontwikkelde acties, in het bijzonder naar Media Plus en naar het initiatief van de Europese Investeringsbank en verwacht van de Commissie een positieve mededeling met betrekking tot de filmsector.

²⁵ Ontwerpresolutie betreffende de ontwikkeling van de audiovisuele sector, 11999/01 – versie 25 september 2001

De Raad verzoekt de Commissie en de lidstaten o.m. om passende maatregelen te treffen om te trachten complementariteit tot stand te brengen tussen de financiële middelen afkomstig van de Europese Unie, van de lidstaten, van regionale / plaatselijke entiteiten en van de privésector. Eveneens wordt aan de Commissie verzocht om een grotere bijdrage tot de ontwikkeling van de audiovisuele sector te leveren en rekening te houden met de noodzakelijke rol van nationale overheidssteun die kan bijdragen tot de totstandkoming van Europese audiovisuele markt.

Tenslotte verzoekt de Raad de lidstaten om na te gaan wat de stand van zaken is op het gebied van deponeren, registreren en classificeren van audiovisuele werken, de mogelijkheid te onderzoeken en om het Verdrag van de Raad van Europa tot bescherming van het audiovisuele erfgoed zo snel mogelijk te bekrachtigen.

5.2. Ministerieel seminarie te Mons 5 en 6 oktober 2001:

Het initiatief werd genomen om een ministerieel seminarie te organiseren met als onderwerp *"Een nieuwe benadering van de ontwikkeling van de audiovisuele sector"*.

De bedoeling is om na te gaan of een meer coherente benadering van de audiovisuele sector op cultureel, industrieel en concurrentieel vlak, mogelijkheden zou kunnen bieden voor een positieve ontwikkeling van de Europese audiovisuele sector.

5.3. Informele ontmoeting van de ministers van Cultuur en Media te Beloeil/Seneffe op 4 november 2001 en Formele Raad van 5 november 2001:

In het bijzonder het thema wat betreft de steun aan de audiovisuele sector, rekening houdende met de gemaakte vooruitgang wat de ontwerp-resolutie betreft (cf. supra), zal op de agenda worden geplaatst.

5.4. Seminarie van deskundigen met betrekking tot de openbare omroep te Brussel 15-16 november 2001:

Tijdens dit seminarie zal o.m. de rol van de openbare omroep in de Europese Unie, de financiering ervan en de vooruitzichten van de openbare omroep in een 'nieuwe' dienstenomgeving worden geagendeerd.

2.11. Overzicht van de uitvoering van de begroting tijdens het lopende begrotingsjaar 2001

Tot op heden werden de volgende bedragen vastgelegd en uitbetaald (toestand per 2 september 2001)

Programma 72.1 Media en Film.

BA 1201 allerhande uitgaven Media, Media – Innovatie en Film

vastgelegd :	11.587.769 BEF	(287.253,29 €)
uitbetaald :	7.052.480 BEF	(174.826,41 €)

BA 3301 subsidies ter ondersteuning van allerhande mediainitiatieven in het binnenland

Vastgelegd :	4.230.000 BEF	(104.858,96 €)
uitbetaald :	2.170.000 BEF	(53.792,89 €)

BA 3302 subsidie aan de Vlaamse Vereniging van Beroepsjournalisten

vastgelegd :	7.700.000 BEF	(190.878,01 €)
uitbetaald :	6.130.000 BEF	(151.958,73 €)

BA 3303 subsidies aan levensbeschouwelijke, socio – economische en politieke verenigingen voor het verzorgen van radio – en televisieprogramma's bij de VRT

vastgelegd :	81.445.416 BEF	(2.018.979,12 €)
uitbetaald :	81.445.416 BEF	(2.018.979,12 €)

BA 3306 subsidie aan de vzw Fonds Pascal Decroos voor Bijzondere Journalistiek

vastgelegd :	7.500.000 BEF	(185.920,14 €)
uitbetaald :	4.500.000 BEF	(111.552,09 €)

BA 3501 subsidies ter ondersteuning van allerhande media-initiatieven in het buitenland

vastgelegd :	1.400.000 BEF	(34.705,09 €)
uitbetaald :	1.095.000 BEF	(27.144,34 €)

Programma 72.2 Dotatie aan de VRT

BA 1120 dotatie aan het pensioenfonds VRT

vastgelegd :	316.000.000 BEF	(7.833.435,38 €)
uitbetaald :	316.000.000 BEF	(7.833.435,38 €)

BA 4102 basisdotatie aan de VRT

vastgelegd :	7.656.000.000 BEF	(189.787.282,57 €)
uitbetaald :	4.304.000.000 BEF	(106.693.373,06 €)

3. Film in Vlaanderen

Ingevolge een aanpassing van de ministeriële bevoegdheidsverdeling tijdens de ministerraad van 13 juli '01 waarbij vanaf 1 augustus het filmbeleid onder de bevoegdheid van de Vlaamse minister voor Cultuur ressorteert, werden de lopende dossiers overgemaakt aan de bevoegde minister²⁶. In dit hoofdstuk wordt bijgevolg een stand van zaken tot aan de overdracht weergegeven.

3.1. Ondersteuning filmbeleid

Tot en met 2001 verliep de ondersteuning van het filmbeleid in Vlaanderen via het fonds 'Film in Vlaanderen', opgericht bij decreet van 22 december 1993 met als doelstelling de ondersteuning van de audiovisuele (co)producties en de spreiding en de bevordering van de audiovisuele cultuur.

In 2000 werden subsidies gereserveerd voor een totaal bedrag van 411.276.616 frank met volgende onderverdeling.

3.1.1. Steun aan de productie

	Aantal	Bedrag
Lange speelfilm	8	151.495.000 (3755462,95 €)
Lange speelfilm – premie bruto-ontvangsten	13	21.096.554 (522969,91 €)
Korte / middellange film	11	26.600.000 (659396,78 €)
Creatieve docu / kunstfilm	10	29.025.349 (719519,61 €)
Tv-fictie	3	100.700.000 (2496287,79 €)
Scenariopremies	13	4.900.000 (121467,83 €)
Totaal		333.816.903 (8275104,87 €)

Zitpenningen / erelonen	313.827 (7779,57 €)
--------------------------------	----------------------------

²⁶ Ingevolge deze bevoegdheidswissel wordt in de begroting 2002 het programma 72.1 'filmbeleid en audiovisuele cultuur' ingeschreven, het programma 72.2 'dotatie aan de VRT', en programma 72.3 'mediabeleid en media-innovatie'.

- TV-Fictie

In 2000 werd het initiatief genomen waarbij een bedrag van het fonds Film in Vlaanderen ter beschikking werd gesteld voor de ondersteuning van televisieproducties van onafhankelijke producenten, opgezet met en ondersteund door de omroepen VRT en VTM, volgens het principe “één frank voor één frank”.

De voorwaarden die in acht werden genomen voor het bekomen van een productiepremie voor televisiefictie, luiden als volgt:

- het betreft de productie van kwalitatieve televisiefilms (genre LolaMoviola: +/- 50') of kwalitatief televisiedrama bestaande uit reeksen van 8 à 13 afleveringen;
- de regie wordt toevertrouwd aan een of meerdere (jonge) Vlaamse regisseurs;
- de inbreng gebeurt volgens het principe: één frank van het fonds Film in Vlaanderen voor één frank van de televisieomroep;
- het dossier is onderworpen aan het advies van de Vlaamse Audiovisuele Selectiecommissie

Het systeem werd opgezet als financiële stimulans voor de omroepen om te investeren in kwaliteitsfictie, wat nauwelijks gebeurt wegens veel te duur. De doelstelling is om meer financiële middelen en projecten voor de Vlaamse audiovisuele sector te bewerkstelligen, alsook om meer kijkers te bereiken voor door het Fonds gesubsidieerde producties.

In uitvoering hiervan werd 73,7 miljoen frank toegekend voor de reeks “Stille Waters” in samenwerking met de VRT. Daarnaast werd 24 miljoen frank toegekend voor de reeks “Team Spirit” in samenwerking met VTM. Met deze twee reeksen kregen jonge Vlaamse acteurs nieuwe kansen. De projecten zouden bijdragen tot het vrijwaren en verspreiden van de Vlaamse culturele identiteit en tot het bewerkstelligen van een duurzaam draagvlak voor de audiovisuele sector.

Ook andere initiatieven in samenwerking met de televisieomroepen zoals ‘LolaBelgica’ en televisiefilms kunnen de sector bijkomend perspectief bieden.

- Wat de lange en korte speelfilm betreft kampten deze ook in 2000 met een gebrek aan externe financieringsbronnen.
- Aantal bezoekers

Opmerkelijk is dan weer dat in 2000 - 2001 de Vlaamse film meer toeschouwers bereikte. Niet minder dan 6 films (waarvan 3 jeugdfilms) haalden meer dan 100.000 toeschouwers. Daarenboven kan worden vermeld dat ‘Iedereen Beroemd’ van Dominique Deruddere werd genomineerd met een Oscar in de afdeling Beste Buitenlandse Film en dat ‘Pauline & Paulette’ van Lieven Debrauwer geselecteerd werd voor de Quinzaine des Réalisateurs op het filmfestival van Cannes 2001, een speciale vermelding verkreeg van de Oecumenische Jury en de publieksprijs van het Forum.

Film	Aantal bezoekers
Iedereen Beroemd	108.810
Team Spirit	423.320
Pauline & Paulette	151.305

Jeugdfilm	Aantal bezoekers
Plop in de wolken	226.840
Blinker en de bakfietsbioscoop	132.450
Blinker en het BagBagjuweel	135.320

3.1.2. Europese steun (niet-EU)

Europese steun (niet-EU)	Bedrag
Eurimages	10.000.000
Audiovisueel Eureka	1.578.550
Audiovisueel Observatorium	780.577
Totaal	12.359.127

- Eurimages

In 2000 werd het systeem van dit Europees steunfonds voor coproductie en distributie van creatieve cinematografische en audiovisuele werken hervormd. Er wordt thans een onderscheid gemaakt tussen automatische steun voor grote commerciële projecten enerzijds en anderzijds selectieve steun voor meer artistiek-culturele films. Eurimages heeft een positieve return voor de Vlaamse film.

- AV Eureka / Observatorium

Audiovisueel Eureka en het Observatorium fungeren als dienstverlenende, sensibiliserende en promotioneel ondersteunende organen. Het Vast Secretariaat, gevestigd te Brussel, fungeert enerzijds als centraal verzamelpunt en doorgeefluik van informatie, anderzijds als schakelpunt voor de nationale coördinatoren met audiovisuele professionals en instellingen (o.m. de Media Desks). De Vlaamse en Franse Gemeenschap zijn verantwoordelijk voor het beheer van de werking en het secretariaat van deze internationale vereniging met Cultureel Doel naar Belgisch recht (KB – 27/08/1990). In 2000 gaf de uitvoerend directeur vroegtijdig ontslag. Met respect voor de geldende regelingen en de bestaande afspraken van de instelling werd een ambtenaar van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, afdeling media en film, ter beschikking gesteld en benoemd tot uitvoerend directeur van deze intergouvernementele organisatie en afgevaardigd beheerder van het secretariaat.

Gelet op de samenhang van Eureka en het Observatorium opteren bijna alle lidstaten voor dezelfde vertegenwoordiging in beide organisaties. De vergaderingen van Eureka en Observatorium zijn steeds aan elkaar gekoppeld.

- Europees Verdrag inzake Cinematografische coproductie

De tekst van het Europees Verdrag inzake Cinematografische coproductie werd op 25 juni 1992 aangenomen door het Comité van ministers van de Raad van Europa. Op 2 oktober 1992 werd het Verdrag opengesteld voor ondertekening door de lidstaten van de Raad van Europa en door de andere staten die partij zijn bij het Europees Cultureel Verdrag van 1954.

Het Verdrag trad in werking op 1 april 1994. Op 27 april 2001 hechtte de Vlaamse regering haar principiële goedkeuring aan het ontwerpdecreet houdende instemming met het Europees Verdrag inzake Cinematografische coproductie, ondertekend op 19 februari 1992 te Straatsburg, en aan de bijbehorende memorie van toelichting. Op 2 mei 2001 werd hierover advies gevraagd aan de Raad van State.

Het Verdrag heeft als doelstelling de cinematografische coproductie, als middel tot vormgeving en uitdrukking van de culturele verscheidenheid, op Europese schaal te bevorderen. Hiermee sluit het aan bij de algemene doelstelling van de Raad van Europa. Eveneens sluit het aan bij de impulsen die het pan-Europees coproductiefonds Eurimages aan de Europese cinematografische productie wil geven. Vlaanderen participeert sinds 1991 aan dit Europees coproductiefonds en betaalt een jaarlijkse bijdrage van 10 miljoen frank (247.893,52 €).

In tegenstelling tot de bilaterale coproductieakkoorden, legt het Europees Verdrag algemene en voor alle partijen gelijke regels op, wat een aanzienlijke vereenvoudiging kan betekenen bij het opzetten van Europese coproducties.

Gezien zijn geringe coproductiecapaciteit is internationale samenwerking voor Vlaanderen van belang. De stijgende productiekosten en de zowel geografisch als linguïstisch beperkte thuismarkt maken grensoverschrijdende samenwerking meer en meer noodzakelijk. Een continue Vlaamse filmproductie is onmogelijk buiten de ruimere Europese context. Omgekeerd verzwakt de afwezigheid van Vlaanderen in het Europees Verdrag de positie van de Vlaamse producenten.

3.1.3. Subsidies ter bevordering van de audiovisuele cultuur

	Bedrag
Film- en Audiovisuele festivals	28.100.000
Flanders Image	9.500.000
Media Desk	2.000.000
Audiovisuele verenigingen	22.450.000
Opleidingen en andere initiatieven	2.736.759
Totaal	64.786.759

- Vzw Flanders Image

Teneinde Flanders Image, naast haar functie als internationaal promotieorgaan van de Vlaamse film, systematisch te kunnen inschakelen in een actieve binnenlandse promotiecampagne werden op 19 december 2000 de statuten gewijzigd. In het licht van de operationalisering van de vzw Vlaams Audiovisueel Fonds (cf. infra) wordt eveneens het promotiebeleid hertekend.

3.2. Operationalisering vzw Vlaams Audiovisueel Fonds

Op basis van het decreet van 13 april 1999 houdende machtiging van de Vlaamse regering om toe te treden tot en om mee te werken aan de oprichting van de vzw Vlaams Audiovisueel Fonds, werd een systeem uitgewerkt om de ondersteuning van filmproductie in Vlaanderen op een meer professionele en transparante wijze te laten verlopen.

Uit intensieve onderhandelingen met de filmsector bleek immers de nood aan een nieuwe organisatie van de structuren voor beoordeling en subsidiëring, en aan de aanstelling van een persoon die het gezicht van de sector zou worden, de sector zou structureren, haar belangen zou verdedigen en een nieuw elan zou geven aan de Vlaamse audiovisuele sector.

Ter responsabilisering van de sector werd op 3 juli 2001 de vzw Vlaams Audiovisueel Fonds opgericht. De oprichting van deze vereniging als een verzelfstandigde entiteit was en is eveneens een belangrijk aandachtspunt van het Vlaams Parlement. De vzw heeft o.m. tot doel om binnen de Vlaamse Gemeenschap de onafhankelijke audiovisuele productie te stimuleren, alsmede de activiteiten die de productie voorafgaan, op te volgen en te kaderen. Dit Fonds moet kunnen optreden als stimulator, als initiator en als makelaar tussen maker en vertoningsmarkt. Een fonds dat voor creatief talent de voorwaarden schept en waar nodig een vrijplaats biedt voor makers. Het moet een organisatie zijn die de vinger aan de pols heeft van ontwikkelingen in de filmsector en door middel van samenwerkingsverbanden zijn inzet een groter effect geven. Het Fonds heeft tot taak om een reeks problemen te verkennen en te zoeken naar oplossingen. Vanaf zijn start is het Fonds daarom meer dan louter een uitvoeringsorganisatie.

De Raad van Beheer werd op 16 juli '01 geïnstalleerd. Deze raad werd na overleg met de sector complementair samengesteld met deskundigen op juridisch, financieel, cultureel en artistiek gebied. Met inachtneming van de af te sluiten beheersovereenkomst tussen de vereniging en de Vlaamse regering zal de raad van beheer autonoom kunnen beslissen over de filmsubsidies.

De eerste taak die de beheerders wacht is de aanstelling van een filmintendant – manager, die de overdracht van de middelen en dossiers van het fonds Film in Vlaanderen voorbereidt.

De vzw zal voor het vervullen van haar opdracht over een ruime budgettaire enveloppe kunnen beschikken vanaf 2002. Een budgetverhoging (van circa 300 miljoen naar 500 miljoen frank) werd voorzien om de nodige bijkomende zuurstof te geven aan de verdere ontwikkeling van een bloeiende en onafhankelijke filmsector.

De verdere operationalisering van de vzw zal gebeuren onder verantwoordelijkheid van minister Bert Anciaux.

3.3. Fiscale stimuli

De Vlaamse filmsector blijft kampen met een structureel gebrek aan privéfinanciering. Toch tracht de overheid via steunmaatregelen het tij te keren. Op vraag van de Franse en Vlaamse Gemeenschap werd op federaal niveau het initiatief tot invoering van een taxshelter op gang getrokken. Eerder dit jaar werd een werkgroep opgericht met vertegenwoordigers van de filmsector en kabinetsvertegenwoordigers van de federale overheid en van beide gemeenschappen. Het is de bedoeling dat onderhandelde voorstellen concreet op papier worden gezet.

Aan de basis van de onderhandelingen ligt het wetsvoorstel van senator Philippe Monfils. Het ontwerp tot aanvulling van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992, wat de steun aan de productie van audiovisuele werken betreft, werd op 14 juni 2001 goedgekeurd door de Belgische senaat.

Dit wetsvoorstel heeft dus tot doel de bestaande steunmaatregelen van de Gemeenschappen en Gewesten aan te vullen met een federale maatregel om investeringen in de productie van audiovisuele werken fiscaal aan te moedigen.

Het voorstel bepaalt dat ondernemingen onder bepaalde voorwaarden winsten die aan de vennootschapsbelasting onderworpen zijn, hiervan kunnen vrijstellen voor zover zij in de audiovisuele productie geïnvesteerd worden.

Het is belangrijk erop te wijzen dat die steun in overeenstemming is met het Europese mededingingsrecht.

In ieder geval kon – dankzij het Belgisch initiatief – ook op Europees deze problematiek positief benaderd worden tijdens de laatste maanden.

4. Vlaanderen in de informatiemaatschappij

De beleidsacties ondernomen in het kader van de problematiek “Vlaanderen in de Informatiemaatschappij” hebben een directe link naar twee van de vier concrete doelstellingen zoals die geformuleerd werden in mijn beleidsnota neergelegd bij de aanvang van de legislatuur. Het betreft enerzijds de doelstelling “*Vlaanderen optimaal laten inspelen op de opportuniteiten van de informatiemaatschappij*” en anderzijds de doelstelling “*Alle geledingen van de Vlaamse maatschappij rechtmatige kansen geven om toegang te krijgen tot en deel te nemen aan een optimale informatiedoorstroming en –verstrekking*”.

4.1. Steun aan de geschreven perssector

- 4.1.1. Met de specifieke steun voor de Vlaamse geschreven perssector wordt niet enkel ingespeeld op de eerder vermelde concrete doelstellingen van mijn beleidsnota, Deze actie is ook belangrijk voor realisatie van de derde doelstelling, namelijk het “*Verder ontwikkelen en verfijnen van het kader voor een harmonieus en gediversifieerd Vlaams medialandschap*”. Deze actie gaat immers uit van de fundamentele bezorgdheid omtrent het behoud van de (economische) leefbaarheid van autonome redacties, een conditio sine qua non om het pluralisme in de pers te kunnen behouden en verstevigen.
- 4.1.2. In uitvoering van het protocol van 27 juli 1998 tussen de Vlaamse regering en de Vlaamse geschreven perssector, werd de rechtstreekse perssteun zoals oorspronkelijk geregeld in de wet van 19 juli 1979, in 1998 geheerorienteerd in functie van een digitale diversificatie. Dit protocol werd afgesloten voor een termijn van drie jaar (tot eind 2000) en is maximum twee maal voor één jaar stilzwijgend verlengbaar.

Tot op heden zijn, in uitvoering van dit protocol, vier oproepen gelanceerd tot de geschreven perssector om projectvoorstellen in te dienen (begrotingsjaren 1998, 1999, 2000 en 2001). De Vlaamse regering heeft telkens een selectie gemaakt van de projecten die voor steunverlening in aanmerking kwamen. De totale steunverlening voor alle geselecteerde projecten samen bedroeg elk jaar 899 853 EURO (36,3 miljoen frank). Vanaf 2000 werd voor de steun aan de geschreven perssector omgeschakeld van niet gesplitste naar gesplitste kredieten. Dit betekent dat de projecten nog wel een tijdschema van één jaar dienen te hanteren voor de uitvoering, maar dat de uitbetaling van de subsidie kan gespreid worden naar de volgende jaren. In 2001 werd een vierde oproep tot het indienen van projectvoorstellen gelanceerd. Een procedure ter selectie van de te subsidiëren projecten werd voor de vierde maal sedert de inwerkingtreding van het protocol opgestart.

- 4.1.3. De opportuniteit van een tweede en laatste verlenging van het protocol van 27 juli 1998 tussen de Vlaamse regering en de Vlaamse geschreven perssector werd onderzocht. Tevens werd nagegaan of het aangewezen is om op het ogenblik dat het huidige protocol beëindigd is, een nieuw protocol af te sluiten met de Vlaamse geschreven perssector dan wel eventuele andere initiatieven te nemen. Bij deze analyse werd de problematiek vanuit een breder perspectief benaderd, in die zin dat een en ander gesitueerd werd binnen de volledige financiële stroom die vanuit de Vlaamse regering naar de perssector vloeit – met inbegrip van de radio- en televisieomroepen - en dit voor de jaren 1998, 1999 en 2000. Dit onderzoek werd toevertrouwd aan een ambtelijke werkgroep waarin alle departementen van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap vertegenwoordigd waren onder leiding van de directeur-generaal van de administratie media. Dit initiatief werd aan de Vlaamse regering voorgelegd bij mededeling van 22 september 2000.

Uit de cijfers die de ambtelijke werkgroep heeft verzameld, blijkt dat de rechtstreekse steun aan de geschreven pers in het kader van de digitale diversificatie slechts een fractie uitmaakt van de middelen die de Vlaamse overheid aan de media-actoren in Vlaanderen ter beschikking stelt.

De ervaring heeft geleerd dat dit soort steun aan de geschreven perssector tot op zekere hoogte zinvol is. De uitvoering van projecten in het kader van de digitale diversificatie van de geschreven pers biedt uitgevers een extra stimulans om multimediale technieken te integreren in de bedrijfsprocessen zodat de sector met de nieuwe technologie vertrouwd wordt. De integratie van nieuwe multimediatechnieken en de bijkomende valorisatie van de beschikbare inhoud door het toevoegen van nieuwe distributiekkanalen leiden tot redactionele versterking, hetgeen een positieve invloed heeft op de economische leefbaarheid en het bestaan van autonome redacties. Het bestaan van goed uitgebouwde, kwaliteitsvolle en autonome redacties is immers een noodzakelijke voorwaarde voor een leefbare pluriforme pers.

De ambtelijke werkgroep heeft geen onmiddellijke bezwaren gevonden t.a.v. een tweede stilzwijgende verlenging van het protocol met één jaar. Het project inzake de digitale diversificatie van de geschreven pers zal bijgevolg in 2002 met toepassing van hogervermeld protocol een laatste maal verlengd worden. Een bedrag van 900 000 euro (36 305 910 frank) wordt daartoe op de begroting ingeschreven.

Evenwel zal dit mechanisme in 2002 grondig worden onder de loep genomen, o.a. mede in het kader van het aflopen van het protocol met de geschreven perssector.

4.2. Digitaal Actieplan Vlaanderen ([eFl@nders](#))

- 4.2.1. Zowel het Vlaams regeerakkoord als meerdere beleidsnota's van Vlaamse ministers schenken aandacht aan het uitwerken van een Digitaal Actieplan Vlaanderen (DAV). In de regeringsverklaring staat volgende passus te lezen: *“De Vlaamse regering wil werk maken van een digitaal actieplan, waarbij de plaats van Vlaanderen in de digitale economie serieus verstevigd wordt. De aansluiting van de Vlaamse bedrijven op de nieuwe informatie- en communicatienetwerken moet daarbij bevorderd worden. Door te investeren in de Vlaamse kennisinfrastructuur wil de Vlaamse overheid ervoor zorgen dat er een serieuze inhaalbeweging komt zodat Vlaanderen een stevigere positie kan verwerven in de informatiesamenleving.”* Tijdens het eerste jaar van de legislatuur hebben verschillende ministers binnen hun bevoegdheidsdomein dan ook al belangrijke beslissingen genomen in dit verband, en ook de begroting 2001 besteedt aanzienlijke aandacht aan de informatie- en communicatietechnologie.

Met haar eFl@nders - Digitaal Actieplan Vlaanderen wenst de Vlaamse regering aan te sluiten bij de doelstellingen en de krachtlijnen van het eEurope 2002 actieplan, aanvaard op de Europese Raad van Feira op 19 en 20 juni 2000. Tegelijkertijd wil zij echter verder en dieper gaan. *Verder* door er uitdrukkelijk naar te streven zich niet te beperken tot de rol van meeloper en geen vrede te nemen met een beperkte inhaalbeweging, maar door de ambitie te hebben om op te rukken naar het koppeleton van de Europese informatiesamenleving. *Dieper* door nog meer dan in het eEurope 2002 actieplan aandacht te hebben voor het vermijden van het ontstaan van een digitale kloof en het bestrijden van sociale uitsluiting, door te streven naar een inclusieve en democratische kennismaatschappij waarin iedereen in staat is om actief deel te nemen aan de informatiesamenleving en te genieten van al haar voordelen. Europa heeft inmiddels zelf ook al de doelstellingen van het eEurope 2002 actieplan uitgebreid, o.a. in het eLearning initiatief van de Europese Commissie, de Europese Werkgelegenheidsstrategie “Investeren in mensen en in meer en betere banen” en de richtsnoeren voor het werkgelegenheidsbeleid van de Raad van de Europese Unie.

- 4.2.2. In haar vergadering van 15 december 2000 heeft de Vlaamse regering beslist:

1. haar goedkeuring te hechten aan de principes en het concept van een digitaal actieplan *e-Fl@nders*, zoals geformuleerd in het document VR/2000/15.12/DOC.1007Bis, op voorwaarde dat in het schema op pagina 9 de verwijzing naar interdepartementale cellen wordt geschrapt;

2. *de Vlaamse minister, bevoegd voor het wetenschaps- en technologisch innovatiebeleid, te gelasten een werkgroep ad hoc samen te roepen die is samengesteld uit vertegenwoordigers van alle leden van de Vlaamse regering, om met de concretisering van het actieplan van start te gaan; deze werkgroep wordt belast met:*
 - 2.1 *in eerste instantie: het formuleren van een voorstel betreffende de samenstelling van de in voornoemd document vermelde organen en de te volgen procedures;*
 - 2.2 *het opstellen van een nota met een voorstel van te realiseren actiepunten;*
3. *de leden van de Vlaamse regering te gelasten een inventaris op te stellen van de projecten die in het kader van voornoemd actieplan kunnen worden gesitueerd en de in punt 2 van deze beslissing bedoelde werkgroep ad hoc in kennis te stellen van deze - up to date te houden - inventaris;*
4. *de Vlaamse minister, bevoegd voor het wetenschaps- en technologisch innovatiebeleid en het mediabeleid, te gelasten het in punt 2.1 bedoelde voorstel en de in punt 2.2 bedoelde nota ter beraadslaging voor te leggen aan de Vlaamse regering;*
5. *de minister-president van de Vlaamse regering, de Vlaamse minister, bevoegd voor het informatie- en communicatietechnologiebeleid in het ministerie van de Vlaamse gemeenschap, en de Vlaamse minister, bevoegd voor het wetenschaps- en technologisch innovatiebeleid en het mediabeleid:*
 - 5.1 *te gelasten de bijzondere commissarissen voor de reorganisatie van het Vlaamse overheidsapparaat te verzoeken hun advies en suggesties te formuleren m.b.t. de voorgestelde organisatorische structuur,*
 - 5.2 *te belasten met de coördinatie van het digitaal actieplan e-fl@nders.*

4.2.3. In uitvoering van punt 2.1 van deze beslissing werd in een aparte nota de operationele structuur ter ondersteuning van het eFl@nders - Digitaal Actieplan Vlaanderen vastgelegd. De bijhorende ontwerpbesluiten van de Vlaamse regering tot oprichting van het Strategisch Digitaal Forum en tot oprichting van expertwerkgroepen toegevoegd aan de Stuurgroep Informatiemaatschappij werden in dezelfde nota voorgesteld. In haar vergadering van 13 juli 2001 besliste de Vlaamse regering:

1. *haar goedkeuring te hechten aan de deze nota;*
2. *haar goedkeuring te hechten aan de oprichting van de Stuurgroep Informatiemaatschappij en mogelijkheid tot oprichting van expertwerkgroepen zoals omschreven in deze nota;*
3. *de minister-president van de Vlaamse regering, de Vlaamse minister, bevoegd voor het informatie- en communicatietechnologiebeleid in het ministerie van de Vlaamse gemeenschap, en de Vlaamse minister, bevoegd voor het wetenschaps- en technologisch innovatiebeleid en het mediabeleid te gelasten een ministerieel besluit uit te vaardigen tot oprichting van het Strategisch Digitaal Forum;*
4. *de minister-president van de Vlaamse regering en de Vlaamse minister, bevoegd voor het informatie- en communicatietechnologiebeleid in het ministerie van de Vlaamse gemeenschap, te gelasten de realisatie van het Digitaal Actieplan Vlaanderen toe te voegen aan de lijst van items van transversale beleidsvoering, genoemd in paragraaf 2.3 van deze nota, en in het kader van de consolidatie (cfr. stap 7 van de leidraad Beter Bestuurlijk Beleid) de 13 sectorale werkgroepen te verzoeken een duidelijke uitspraak te doen over hun eventuele wens tot*

betrokkenheid, respectievelijk tot het opnemen van een trekkersrol, inzake de realisatie van het Digitaal Actieplan Vlaanderen;

5. de Vlaamse minister, bevoegd voor het wetenschaps- en technologisch innovatiebeleid en het mediabeleid, te gelasten met de uitvoering van alle nodige verdere acties van deze beslissing ten einde de Vlaamse regering toe te laten de leden van de Stuurgroep en het Strategisch Digitaal Forum aan te duiden.

Een ministerieel besluit ter oprichting van het Strategisch Digitaal Forum werd uitgevaardigd op 27 juli 2001²⁷. Het Strategisch Digitaal Forum wordt daarin omschreven als een beleidsadviserend instrument van de Vlaamse Regering inzake [eFl@nders](#). Het is zijn taak om voeling te houden met wat omtrent de informatiemaatschappij plaatsvindt in Vlaanderen, Europa en wereldwijd. Bedoeling is dat dit Forum het beleid zal adviseren om te kunnen anticiperen op de ontwikkelingen in de samenleving die geïnitieerd en gestimuleerd worden door de mogelijkheden van de informatie- en communicatietechnologie. Het Strategisch Digitaal Forum wordt voorgezeten door de minister-president of door een ander lid van het ministerieel comité dat [eFl@nders](#) coördineert. Het secretariaat zal worden waargenomen door de cel media-innovatie en mediavergunningen bij de administratie media. Naast de leden van het ministerieel comité zal het Strategisch Digitaal Forum worden samengesteld uit eminente vertegenwoordigers uit het ICT-landschap, hetzij manifeste field-experts, hetzij dragers van visionaire, strategische inzichten. Een oproep tot kandidaat leden werd gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad van 11 augustus 2001. In principe zal het Forum vier maal per jaar vergaderen. Zijn adviezen zullen via diverse kanalen openbaar gemaakt worden: persmededelingen, website, symposia ed. In de toekomst zal het Strategisch Digitaal Forum verder worden ondersteund. Daartoe wordt op de begroting 2002 een bedrag voorzien van 12 400 euro (500 215 frank).

- 4.2.4. In uitvoering van punt 3 van de hoger geciteerde beslissing van de Vlaamse regering van 15 december 2000 werd door de ad hoc interkabinettenwerkgroep DAV een inventaris van de lopende overheidsinitiatieven en –projecten bij de Vlaamse overheid op het gebied van de informatiemaatschappij opgemaakt. Uit deze inventaris blijkt dat Vlaanderen reeds goed op weg is om uit te groeien tot een leider in de informatiesamenleving. Het is echter duidelijk dat enkele losstaande initiatieven niet zullen volstaan, en dat een gecoördineerde (regeringsbrede) aanpak in overleg met alle betrokken partijen dient opgezet te worden die moet toelaten om de nodige nieuwe synergieën te ontwikkelen of bestaande synergieën verder te bestendigen. Het voornaamste doel van het eFl@nders - Digitaal Actieplan Vlaanderen is om te komen tot een dergelijke gecoördineerde aanpak.
- 4.2.5. In uitvoering van punt 2.2 van de hoger geciteerde beslissing van de Vlaamse regering van 15 december 2000 werd een Digitaal Actieplan Vlaanderen uitgewerkt waarin een aantal krachtlijnen en acties worden voorgesteld met betrekking tot de informatiesamenleving in Vlaanderen.

²⁷

Ministerieel Besluit 27 juli 2001 tot oprichting van het Strategisch Digitaal Forum, B.S. 11 augustus 2001.

- 2.6. Ter voorbereiding van dit eFl@nders - Digitaal Actieplan Vlaanderen werden een aantal onafhankelijke studies door externe experts uitgevoerd. De resultaten hiervan geven een eerste beeld van de huidige stand van zaken wat betreft de informatiesamenleving *binnen Vlaanderen*, en kunnen ons helpen bij het vastleggen van de krachtlijnen van het DAV. Deze studies hebben een overkoepelende draagwijdte in die zin dat zij relevant zijn voor alle geledingen van de Vlaamse overheid/administratie.

a) SWOT analyse ICT basis van Vlaanderen

In dit rapport werd getracht te bepalen wat de sterkten, zwakten, kansen en bedreigingen zijn van de huidige ICT basis in Vlaanderen (bedrijfsomgeving, overheid, kennisinstellingen, bevolking en telecominfrastructuur) in relatie tot een aantal benchmark regio's (Denemarken, Ierland, Nederland, Nord-pas-de-Calais, Brandenburg). Wat betreft de bedrijfsomgeving en de kennisinstellingen scoort Vlaanderen relatief sterk ten opzichte van de benchmark regio's, wat betreft de overheid en de bevolking relatief zwak. Qua telecom infrastructuur is Vlaanderen gelijkwaardig met de benchmark regio's, maar Vlaanderen scoort zwak op het gebied van adoptie en verspreiding van ICT onder bedrijven en consumenten. De kansen van Vlaanderen situeren zich op het vlak van de mogelijke versnelde liberalisering van de telecommunicatie als accelerator van diverse ontwikkelingen (versnelde ICT penetratie & utilisatie, verlaagde telecomkosten, etc.), het stimuleren van de samenwerking tussen overheid, universiteiten en bedrijfsleven in de uitbouw én het verdiepen van de bestaande unieke kennisintensieve niches binnen de ICT-basis, het versnellen van de verregaande implementatie van e-government op alle relevante terreinen, en het verhogen van de uitstroom van studenten met ICT gerelateerde studies op tertiair onderwijs niveau. De bedreigingen van Vlaanderen situeren zich op het vlak van het groeiend tekort aan ICTers dat de groei van de ICT basis en zelfs van de economie in zijn geheel bedreigt, het uitblijven van de verwachte prijseffecten van de liberalisering van de telecommarkt, wat de aansluiting bij de ICT kopgroeplanden blokkeert, het ontbreken van succesvolle ICT 'role-models' waardoor geen push in de bestaande ICT clusters gecreëerd wordt, en de aanhoudende hoge kostenstructuur (loonkosten, telecomkosten, vennootschapsbelasting, ...) in Vlaanderen, wat buurlanden in de kaart speelt.

Als mogelijk scenario voor de ontwikkeling van een toekomstig ICT-beleid voor Vlaanderen suggereert het rapport de introductie van een coherent e/ICT kaderbeleid, waarin de nadruk gelegd wordt op acht beleidssporen: de verdere liberalisering van de telecommunicatiemarkt, de uitbouw en de verdieping van de bestaande ICT clusters, het opstellen van een gericht ICT arbeidsmarktbeleid, de versnelde implementatie van e-government diensten, de beheersing van de kostenstructuur van ICT bedrijven, het informeren en sensibiliseren van bevolking en bedrijven, het stimuleren en uitbouwen van de ICT kennisinfrastructuur en de installatie en uitbouw van een centrale regie in het ICT beleid.

b) Strategisch K(M)O-ICT plan

De doelstelling van deze studie was het opmaken van een strategisch plan waarin op basis van een ICT-behoefteanalyse bij de Vlaamse K(M)O's concrete aanbevelingen worden uitgewerkt om het ICT gebruik bij deze bedrijven optimaal te ondersteunen en te stimuleren. Deze ICT-behoefteanalyse vond plaats aan de hand van interviews met organisaties die dicht bij de Vlaamse K(M)O's staan: werkgeversorganisaties, banken, telecombedrijven, ondersteunende organisaties, Europese instellingen en onderzoeksinstellingen. De voornaamste conclusies van deze ICT-behoefteanalyse zijn dat de PC in de meeste K(M)O's een plaats heeft gevonden, maar dat de overblijvende ondernemingen die nu nog geen PC hebben zeer moeilijk zullen kunnen overtuigd worden van de noodzaak om deze te gebruiken. Qua telecominfrastructuur is Vlaanderen zeer goed gepositioneerd, maar voorlopig wordt dit potentieel nog niet ten volle benut. Er bestaat wel behoefte aan meer bandbreedte, maar de kleinere bedrijven vertonen een beperkte openheid naar de buitenwereld toe, hetgeen hen zal hinderen bij het on-line gaan. De kleinere ondernemingen besteden onvoldoende tijd aan het uittekenen van een bedrijfsstrategie, hetgeen zijn invloed heeft op de beslissingen rond ICT. Ook wordt onvoldoende gekeken naar de mogelijke verandering van bedrijfsprocessen door het gebruik van nieuwe ICT tools. Vlaamse K(M)O's hebben behoefte aan mensen binnen de onderneming die op technisch niveau kunnen meepraten met de potentiële ICT technologie leveranciers. Er bestaat dan ook nood aan technisch advies en persoonlijke begeleiding tijdens een ICT-implementatietraject. De ICT behoeften worden dikwijls gecreëerd door de grote marktspelers: nieuwe toepassingen worden gebruikt omdat een grote klant of leverancier dit doet. Verder zijn de behoeften van de K(M)O's zeer uiteenlopend, en komt het marktaanbod inzake ICT dikwijls niet overeen met die behoeftes. De investeringskost van ICT projecten blijkt meestal niet het breekpunt te zijn. De vijf voornaamste kloven tussen de huidige ICT situatie bij de Vlaamse K(M)O's en de gewenste situatie kunnen dan ook samengevat worden als:

1. inertie bij bepaalde groepen Vlaamse K(M)O's;
2. geen ervaring met ICT in de concrete omgeving;
3. te weinig strategische visie op het gebruik van ICT;
4. gebrek aan algemene en technische kennis omtrent ICT;
5. kloof tussen de vraag en het aanbod van ICT oplossingen.

Om deze kloven op te vullen worden in de studie een aantal concrete acties voorgesteld om het ICT gebruik binnen de Vlaamse K(M)O's te ondersteunen en te stimuleren. Er wordt tevens een institutioneel kader voorgesteld, met o.a. de oprichting van een K(M)O-ICT-kenniscentrum binnen de Vlaamse Overheid, dat al deze acties zou dienen te coördineren en op te volgen.

c) Sensibiliseringsactie ICT-gebruik

In het kader van de sensibiliseringsactie werd via veldonderzoek en deskresearch bepaald welke de doelgroepen voor een dergelijke sensibilisering dienen te zijn, en welke boodschap dient gebruikt te worden om deze doelgroepen te bereiken. Uit dit onderzoek is gebleken dat alle geïnterviewden het erover eens waren dat

het voor de toekomst van Vlaanderen van het allergrootste belang is dat de ganse bevolking leert ICT te integreren in zijn of haar dagelijkse leven. De verwachtingen hierbij t.o.v. de overheid zijn groot. Zo wensen de geïnterviewden inspanningen op het gebied van de vrije toegang tot de nodige ICT infrastructuur, garanties met betrekking tot een recht op levenslang leren (i.h.b. ICT bijscholing) en specifieke ondersteuning voor de kwetsbare groepen in de samenleving. De huidige ontgoocheling rond de nieuwe economie zorgt er volgens de geïnterviewden voor dat veel bedrijven de noodzakelijke ICT modernisering nog uitstellen en hierdoor de boot dreigen te missen. *Algemeen wordt ervaren dat Vlaanderen een hele achterstand heeft in te lopen, o.a. door het ontbreken van een geïntegreerd ICT actieplan.*

Het onderzoek heeft ook duidelijk gemaakt dat een aantal groepen bevoorrechte deelnemers zijn aan de informatiesamenleving: *schoolgaande kinderen en jongeren*, die via de school of thuis van jongsaf aan geïntroduceerd worden in de wereld van de ICT en hiermee spelenderwijs omgaan, *werknemers* (middenkader en uitvoerend personeel), die via het bedrijf beroepsmatig met ICT in contact komen, *middelgrote en grote bedrijven*, en de *steden en gemeenten*. Een aantal andere groepen daarentegen neemt nog niet of niet voldoende deel aan de informatiesamenleving: *leerkrachten*, die ondanks de vele inspanningen die reeds geleverd zijn nog steeds niet ICT-vaardig zijn, *KMO's en zelfstandigen*, die door hun gebrek aan knowhow, de angst voor verkeerde investeringen, de afwezigheid van voor hen nuttige ICT toepassingen of diensten, aarzelen om resoluut de ICT kaart te trekken, *'computeronkundigen'*, hoofdzakelijk laaggeschoold, vrouw en kansarm, maar ook actieve veertigers, vaak hogergeschoold, die de ICT revolutie net gemist hebben, en de *senioren*, die geïnteresseerd zijn in de contact- en vermaaksmogelijkheden van ICT, maar niemand vinden die hen hierin kan begeleiden.

d) Vlaamse Internetstatistieken

In dit onderzoek werd getracht betrouwbare internetstatistieken voor *Vlaanderen* te ontwikkelen. Hierbij werd in de mate van het mogelijke de totale populatie in kaart gebracht: zowel het internet gebruik thuis (privé-gebruik), als het professioneel gebruik werden in aanmerking genomen. Dit laatste behelst alle domeinen: overheid, onderwijs en onderzoek, gebruik door zelfstandigen en gebruik in bedrijven, non-profit organisaties en instellingen. Uit dit onderzoek blijkt dat 40% van de Vlaamse volwassen bevolking (ruim 1,8 miljoen personen) in de loop van de laatste 6 maanden een PC heeft gebruikt. Ruim 7 op 10 van hen (72%) heeft ook in de loop van de laatste 6 maanden gebruik gemaakt van Internet. Dit komt neer op 29% van de volwassen populatie of bijna 1,4 miljoen Vlamingen. Hierbij is het interessant om op te merken dat de PC penetratie in de gezinnen 46% bedraagt, en dus hoger ligt dan het gebruik van PC's bij volwassenen, wat het belang onderstreept van de jeugd bij het in gebruik nemen van een PC in het gezin. Hetzelfde geldt voor het gebruik van Internet: 29% van de gezinnen (of ongeveer 680.000) heeft een Internet aansluiting. Wat betreft het professioneel gebruik kan er binnen de Vlaamse vestigingen (zelfstandigen, vrije beroepen en werkgevers) een belangrijk onderscheid vastgesteld worden tussen vestigingen met 5 werknemers of meer, die op een enkele uitzondering na allemaal computers in gebruik hebben, en kleine vestigingen met geen of maximaal 4 werknemers waar ruim 1 op 5 dat niet heeft. In een professionele

omgeving beschikt 58% van de vestigingen over een Internet aansluiting en die wordt gemiddeld gebruikt door ruim 3 personen. Dit betekent dat zowat 780.000 werknemers in Vlaamse vestigingen gebruik maken van het Internet. Enkele opmerkelijke resultaten uit het onderzoek zijn verder nog dat op het gebied van leeftijd vooral de grens van 50 jaar belangrijk is, omdat daaronder ruim 60% en daarboven minder dan de helft van de bevolking een PC gebruikt, dat de werkende bevolking bijna 3 maal meer (61%) een PC gebruikt dan de niet-werkende bevolking (23%), dat bedienden meer dan dubbel (73%) zo veel een PC gebruiken dan arbeiders (34%), en tenslotte dat slechts 8% van de volwassen bevolking het afgelopen jaar een computercursus gevolgd heeft.

Voor het opzetten van dit systeem ter verwerving van recente, betrouwbare en vergelijkbare cijfergegevens i.v.m. het ICT-gebruik in Vlaanderen werd op de begroting 2001 een budget van 152 306 EURO (6,144 miljoen frank) uitgetrokken. Op diezelfde begroting is nog meer dan 218 146 EURO (8,8 miljoen frank) voorzien ten gunste van [eFl@nders](#). *Vermoedelijk zal dit besteed worden aan de aankoop van mediaruimte voor sensibilisering inzake nieuwe media.* Voor 2002 worden de uitgaven voor [eFl@nders](#) begroot op 699 000 euro (28 197 590 frank) . Deze worden voorzien op een nieuwe basisallocatie 1202 ‘allerhande uitgaven voor [e-Fl@nders](#)’ onder programma 72.1. Deze nieuwe basisallocatie is opgebouwd uit een herschikking van andere kredieten.

- 4.2.7. Teneinde zo goed mogelijk in te spelen op de uitdagingen en opportuniteiten waarmee Vlaanderen geconfronteerd wordt in haar poging om uit te groeien tot een leider op wereldvlak in de nieuwe kenniseconomie en de informatiesamenleving, wenst de Vlaamse regering een aantal strategische opties en doelstellingen te volgen die kunnen worden gegroepeerd binnen een vijftal hoofdkrachten van het [eFl@nders](#) – Digitaal Actieplan Vlaanderen:

1. Hoogwaardige en toegankelijke infrastructuur
2. Investeren in mensen en vaardigheden
 - a. Leren in de kennismaatschappij
 - b. Werken in de kennismaatschappij
 - c. Leven in de kennismaatschappij
3. Stimuleren en versterken van het digitale Vlaanderen
 - a. Open en interactieve overheid (e-government)
 - b. Uitbouw ICT-basis van het economische weefsel
 - i. ICT gebruik binnen de bedrijven
 - ii. ICT onderzoek en ontwikkeling
 - iii. ICT industrie: starters en doorgroeiers
4. Inclusieve en democratische informatiesamenleving
5. ICT-monitoring

Bedoeling is dat deze strategische opties en concrete doelstellingen ieder jaar waar nodig geherformuleerd worden, om aldus steeds optimaal in te spelen op de allerlaatste ontwikkelingen in de ICT technologie en in de samenleving in zijn geheel.

Het beleid inzake [eFl@nders](#) zal worden geïmplementeerd door de cel media-innovatie die, gebaseerd op kennisopbouw, beleidsondersteunende projecten zal opzetten, zal instaan voor de sensibilisering inzake nieuwe media en projecten zal uitvoeren. Concrete voorbeelden van beleidsondersteunende projecten met een permanent karakter zijn de opmaak van internetstatistieken voor Vlaanderen en de monitoring en benchmarking van de ICT-basis van Vlaanderen.

- 4.2.8. De verschillende Vlaamse ministers zullen worden aangemoedigd om in overleg met hun collega's binnen de Vlaamse Regering en binnen hun bevoegdheden acties en initiatieven te ontwikkelen die duidelijk inspelen op de strategische opties van het eFl@nders - Digitaal Actieplan Vlaanderen en die bijdragen tot de verwezenlijking van de bijbehorende concrete doelstellingen. Iedere minister die afzonderlijk of in samenwerking met andere ministers een eFl@nders actie of initiatief onderneemt moet duidelijk maken hoe deze actie of dit initiatief aansluit bij één of meerdere van de strategische opties vastgelegd binnen de krachtlijnen van het eFl@nders - Digitaal Actieplan Vlaanderen, en moet tevens aantonen hoe dit initiatief bijdraagt tot het verwezenlijken van één of meerdere bijbehorende concrete doelstellingen. Zo kan het eFl@nders - Digitaal Actieplan Vlaanderen uitgroeien tot een leidraad voor de ganse Vlaamse regering bij haar inspanningen om op gezamenlijke en gecoördineerde wijze Vlaanderen te laten uitgroeien tot een kenniseconomie en informatiesamenleving van wereldklasse.

Met betrekking tot alle door de diverse ministers/administraties overwogen acties en initiatieven moet de toepasbaarheid op de Brusselse context speciaal in het oog gehouden worden. In het bijzonder kan worden bekeken in welke mate het instrument Digitaal Brussel, op dit ogenblik zowel inhoudelijk als financieel een initiatief van uitsluitend de Vlaamse GemeenschapsCommissie, door de Vlaamse gemeenschap als een instrument hiertoe kan worden gehanteerd.

- 4.2.9. Een brede en multimediale sensibiliseringscampagne inzake nieuwe media zal opgezet worden teneinde de Vlaamse burger en het bedrijfsleven bewust te maken van en te informeren over de mogelijkheden van ICT. Daartoe wordt op de begroting 2002 een budget van 500 000 euro (20 169 950 frank) uitgetrokken. Bedoeling is om met deze campagne een optimale dekking te realiseren (72% van Vlaanderen 18+) met voldoende contactkansen om een hoge campagnezichtbaarheid en mediadruk te garanderen. Eventueel kan een langere campagnegolf worden gepland, waardoor de impact stijgt en vooral ook de 'restwaarde' (de herinnering na afloop van de campagne) verhoogt. Een multimediale campagne is belangrijk omdat niet elke Vlaming dezelfde krant leest, een volledig tijdschrift doorbladert of op hetzelfde moment televisie kijkt.

- 4.2.10. Het verzamelen van de nodige actuele en betrouwbare beleidsinformatie omtrent ICT-gegevens in Vlaanderen zal eveneens worden verdergezet. Meer doelgroepgerichte acties zullen uitgewerkt worden in samenwerking met de administratie economie en de binnen dit domein bevoegde Vlaamse Openbare Instellingen. In het bijzonder zal de uiterst belangrijke groep van kleine en middelgrote ondernemingen aangespoord worden om actief de mogelijkheden van de informatiemaatschappij te integreren in hun werking. De bestaande elektronische loketten die zich richten op de KMO zullen geïntegreerd en/of op elkaar afgestemd worden om uit te groeien tot een eengemaakt loket voor de KMO.

4.3. e-VRT

4.3.1. Een van de concrete doelstellingen van mijn beleidsnota neergelegd bij de aanvang van de legislatuur was *“Alle geledingen van de Vlaamse maatschappij rechtmatige kansen geven om toegang te krijgen tot en deel te nemen aan een optimale informatiedoorstroming en –verstrekking.”* Met het e-VRT initiatief wordt hiertoe een bijzondere aanzet gegeven. Bedoeling is immers dat via het televisietoestel, dat in bijna alle Vlaamse gezinnen aanwezig is, een zeer laagdrempelige toegang tot een pakket nieuwe diensten van de informatiemaatschappij uitgewerkt wordt. Bij gunstige evaluatie van dit project kan overgegaan worden tot een uitrol over gans Vlaanderen. In geval van uitrol draagt dit bovendien ook sterk bij tot de concrete doelstellingen *“Vlaanderen optimaal laten inspelen op de opportuniteiten van de informatiemaatschappij”*, *“Verder ontwikkelen en verfijnen van het kader voor een harmonieus en gediversifieerd Vlaams medialandschap”* en *“Doelmatiger ontwikkelen van de Vlaamse audiovisuele sector o.m. ter bevordering van de Vlaamse culturele identiteit en haar internationale uitstraling.”*

4.3.2. De beleidsnota media stelde reeds dat in de nieuwe beheersovereenkomst met de openbare omroep extra aandacht zou uitgaan naar de nieuwe en nieuwste technologische ontwikkelingen. De VRT dient deze evolutie van nabij op te volgen en de nieuwste mediatoepassingen aan de kijker en luisteraar aan te bieden (zie ook artikel 8 §5 van de gecoördineerde mediadecreten). Er werd geopperd dat dit in de komende jaren meer dan ooit een bijzondere taak zal zijn voor de openbare omroep.

In de nieuwe beheersovereenkomst met de openbare omroep die op 7 juni 2001 werd ondertekend (cf. supra), krijgt de VRT een belangrijke rol toebedeeld inzake onderzoek naar en ontwikkeling van nieuwe media in Vlaanderen. De VRT moet een vooraanstaande rol spelen in de bescherming van de Vlaamse culturele identiteit in het domein van de nieuwe mediadiensten, zowel door zelf te investeren in nieuwe mediaproducten als door een inhoudelijk verantwoord en technologisch up-to-date mediaplatform in Vlaanderen aan te bieden (artikel 6 §1 van de beheersovereenkomst). Via een aangepast investeringsbeleid en selectieve samenwerkingsverbanden moet de VRT de mogelijkheden creëren om in Vlaanderen alle burgers toegang te geven tot een degelijk e-servicenetwerk. De engagementen van de Vlaamse Gemeenschap en van de openbare omroep met betrekking tot innovatieve mediaprojecten worden omschreven in hoofdstuk III (artikelen 7 tot 11) van de beheersovereenkomst.

4.3.3. De nadere uitvoeringsmodaliteiten van deze engagementen worden geregeld in een afzonderlijke overeenkomst tussen de Vlaamse Gemeenschap en de VRT, ondertekend op 1 augustus 2001. Onder e-VRT wordt in deze overeenkomst verstaan het onderzoeks- en ontwikkelingsforum van en binnen de VRT dat gericht is op het organiseren, begeleiden, stimuleren, verspreiden en opvolgen van voor Vlaanderen nieuwe activiteiten op het vlak van de media. Onder de noemer van e-VRT worden - afgezien van de drie e-VRT projecten die nader beschreven en toegelicht zijn in de beheersovereenkomst tussen de Vlaamse Gemeenschap en de VRT dd. 7 juni 2001 - projecten gedefinieerd, begeleid en geïmplementeerd die betrekking hebben op verrijkte en interactieve media gebracht via allerlei eindgebruikertoestellen en in het bijzonder het televisietoestel. De klemtoon in de

activiteiten van e-VRT zal liggen op onderzoek (studie hoe ontwikkelingen of uitvindingen kunnen worden toegepast in Vlaanderen) en ontwikkeling (creatie en verspreiding van nieuwe toepassingen en bestuderen hoe het publiek hierop reageert).

De steun voor de werking van e-VRT wordt uitbetaald in maandelijkse schijven, net als de steun voor de kosten van elk e-VRT project. In zijn jaarlijks rapport betreffende de evaluatie en de uitvoering van de beheersovereenkomst zal de VRT vanaf 2002 voor het afgelopen jaar 2001 een hoofdstuk wijden aan de werking van e-VRT. Over de voortgang van de e-VRT projecten wordt halfjaarlijks verslag uitgebracht. De eindverslaggeving van elk e-VRT-project gebeurt drie maanden na de einddatum van elk e-VRT-project afzonderlijk. De minister voor media-innovatie zal een opvolgingscomité voor de uitvoering van de e-VRT projecten aanduiden, bestaande uit vertegenwoordigers van de VRT en academici. Dit opvolgingscomité ontvangt de verslagen en brengt bij de minister verslag uit over de stand van zaken van de uitvoering van de e-VRT projecten. De VRT zal de verwachte en eventueel gerealiseerde resultaten van elk e-VRT project doen renderen door ze rechtstreeks of onrechtstreeks aan te wenden voor zijn huidige of toekomstige activiteit.

- 4.3.4. In uitvoering van deze overeenkomst zullen voorlopig een drietal e-VRT projecten worden uitgevoerd en gefinancierd.

a) Het proefproject digitaal thuisplatform

In het kader van dit project kunnen 100 Vlaamse testgezinnen met hun televisietoestel en een set-top-box genieten van nieuwe, interactieve toepassingen zoals verrijkte inhoud, interactieve spelletjes, chat, e-mail, e-banking, e-government ed. In het kader van de nieuwe vormen van programmering zullen een aantal interactieve programma's gemaakt worden binnen een geïntegreerd productieproces en met behulp van een vernieuwd applicatieplatform. Deze zullen gedistribueerd worden via DVBT-technologie. Tenslotte zal worden nagegaan hoe de mediagebruiker hiermee omgaat.

b) Het onderzoeksprogramma MPEG voor de Vlaamse audiovisuele sector

Dit onderzoeksproject moet leiden tot de oprichting in Vlaanderen van een competentiecentrum rond MPEG-technieken, waarbij verschillende partijen worden betrokken: de kenniscentra, de academische wereld, en bedrijven uit de media- en ICT-wereld. Het onderzoek maakt deel uit van de uitbouw van een 'Content Management System' dat al het bestaande en nieuwe inhoudelijke materiaal moet beheren. Dit impliceert ook de digitalisering van het bestaande archiefmateriaal. Er zal worden nagegaan hoe dit op een uitwisselbare en duurzame manier mogelijk is, zodat dit materiaal over de bestaande en toekomstige kanalen en platformen kan worden geconsulteerd.

c) De oprichting van een ASP

De bedoeling van dit project is dat de VRT een Software Dienstenplatform ontwikkelt voor de Vlaamse audiovisuele sector volgens het ASP-model (Application Service Provider). Dit impliceert een levering van op software gebaseerde diensten (bijv. een boekhoudpakket, een ondertitelingtoepassing, een e-mail toepassing ed.) waarvan klanten-bedrijven op basis van een inschrijvingscontract op afstand gebruik maken via een netwerk. De ASP is verantwoordelijk voor de aankoop en het onderhoud van de nodige infrastructuur en de software-toepassingen om een min of meer gestandaardiseerde dienstverlening aan een bedrijfssector tegen een periodieke vergoeding te verzorgen.

Voor de algemene werking van e-VRT en voor de uitvoering van twee e-VRT projecten (digitaal thuisplatform en MPEG) krijgt de VRT in 2001 een maximale steun van 8 168 000 euro (329 496 303 frank) in maandelijkse schijven uitbetaald. Daartoe werd reeds 4 399 713 euro (177 483 982 frank) ingeschreven op de begroting van 2000. Het overblijvende bedrag van 3 768 287 euro (152 012 320 frank) werd gereserveerd in de begroting van 2001. De financiering van het project digitaal thuisplatform wordt daarmee in 2001 voltooid. Voor de andere projecten en voor de algemene werking van e-VRT zal de VRT de volgende jaren jaarlijks een aanvraag indienen bij de minister bevoegd voor media-innovatie tot uitkering van de voorziene steunbedragen. In dit verband wordt op de begroting 2002 reeds een bedrag van 9 371 000 euro (378 025 203 frank) uitgetrokken.

Omwille van de specifieke aard van de e-VRT projecten die in feite onderzoeks- en ontwikkelingsprojecten zijn, worden zij gefinancierd vanuit de begroting voor Wetenschap en Technologische Innovatie.

4.4. Convergentie

Het beleid inzake convergentie is er in de eerste plaats op gericht Vlaanderen optimaal te laten inspelen op de opportuniteiten van de informatiemaatschappij, m.a.w. de eerste concrete doelstelling uit mijn beleidsnota neergelegd bij de aanvang van de legislatuur. Onrechtstreeks komt dit beleid ook ten goede aan het behalen van de drie andere concrete doelstellingen, namelijk *“Alle geledingen van de Vlaamse maatschappij rechtmatige kansen geven om toegang te krijgen tot en deel te nemen aan een optimale informatiedoorstroming en –verstrekking”, “Verder ontwikkelen en verfijnen van het kader voor een harmonieus en gediversifieerd Vlaams medialandschap” en “Doelmatiger ontwikkelen van de Vlaamse audiovisuele sector o.m. ter bevordering van de Vlaamse culturele identiteit en haar internationale uitstraling.”*

De toenemende technologische en bedrijfseconomische convergentie die zich voordoet tussen telecommunicatie en audiovisuele media veroorzaakt een complexifiëring van de bevoegdheidsverdeling tussen de Gemeenschappen en de federale overheid inzake informatie en communicatie. Dit probleem belooft nog scherper gesteld te worden wanneer het nieuw Europees regelgevend kader terzake in de Belgische context zal moeten worden ten uitvoer gelegd. Traditioneel is de Vlaamse Gemeenschap van mening dat haar mediabevoegdheid

ruim moet worden opgevat. In de meest verregaande interpretatie betekent dit dat de Vlaamse Gemeenschap bevoegd moet zijn voor het geheel van de elektronische informatievoorziening aan het publiek, of voor het geheel van de openbare elektronische informatievoorziening²⁸.

Convergentie maakt in elk geval een doorgedreven samenwerking met andere beleidsniveaus, in het bijzonder de federale overheid, noodzakelijk teneinde de doelstellingen op het vlak van de informatiemaatschappij te kunnen realiseren.

a) Onduidelijke bevoegdheidsaflijning als gevolg van convergentie

Convergentie heeft als gevolg dat de grens tussen telecommunicatie en omroep vervaagt, hetgeen rechtstreekse implicaties heeft voor de bevoegdheden van de Vlaamse Gemeenschap.

- De reikwijdte van de respectievelijke Vlaamse bevoegdheid voor 'radio-omroep en televisie' is onzeker nu allerlei diensten ontstaan die niet eenduidig als telecommunicatie of als omroep kunnen gekwalificeerd worden (bijv. radio en televisie via Internet). Over de kwalificatie van deze nieuwe toepassingen die zich in de grijze zone tussen telecommunicatie en omroep bevinden zijn in het verleden reeds verscheidene malen conflicten gerezen met de federale overheid²⁹. De Vlaamse Gemeenschap is voorstander van een ruime interpretatie van het omroepbegrip, zodat ook bepaalde interactieve diensten daaronder kunnen vallen³⁰.

- Convergentie brengt bovendien met zich mee dat één en hetzelfde kanaal, bijvoorbeeld de teledistributiekabel of de PSTN-infrastructuur, kan worden gebruikt voor de transmissie van telecommunicatie- en omroepdiensten. Er ontstaat bijgevolg een situatie waarin meerdere overheden bevoegd zijn voor één infrastructuur en voor een gedeelte van de signalen die erover circuleren. De Vlaamse Gemeenschap is enkel bevoegd om het gebruik van de kabelnetten te regelen in zoverre deze gebruikt worden voor radio-omroep en televisie in de zin van de bijzondere wetten op de staatshervorming³¹. Andere signalen die via de kabel worden verdeeld vallen in principe onder federale bevoegdheid.

²⁸ Zie Senaat, *Gedr. St.*, 1998-99, 1-1333/1, 30 maart 1999, Evaluatie van de werking van de nieuwe staatsstructuren, Verslag namens de Commissie voor de institutionele aangelegenheden uitgebracht door de heren Caluwé, Coene, Desmedt en Hotyat, 457 e.v.

²⁹ Zie bijvoorbeeld Raad van State, Afdeling Administratie, Arrest nr. 67.290 van 2 juli 1997; te consulteren op <http://www.raadvst-consetat.be>; Arbitragehof, arrest nr. 76/98 van 24 juni 1998, *B.S.* 10 juli 1998; en Arbitragehof, arrest nr. 109/2000 van 31 oktober 2000; te consulteren op <http://www.arbitrage.be/>.

³⁰ Zie o.m. Senaat, *Gedr. St.*, 1998-1999, 1-1333/1, 30 maart 1999, 471-472; en CSA de la Communauté française, Collège d'avis, 9 februari 2000, avis 3/2000; te consulteren op http://www.csa.cfwb.be/avis/avis_03_00.htm.

³¹ Of voor activiteiten die kunnen beschouwd worden als 'een accessorium dat onverbrekkelijk verbonden is met die aan de Gemeenschappen toegewezen aangelegenheid'. Raad van State, Afdeling Wetgeving, Adviezen van 11 juli 1995 en 12 juli 1995, *Parl. St. VI. R.* BZ 1995, nr. 85/1, 38-76, 55. Zie ook Raad van State, Afdeling Wetgeving, Advies van 5 oktober 1993, *Parl. St. VI. R.*, 1992-93, nr. 348/2, 4.

b) Dubbele bevoegdheid voor uitvoering nieuw Europees regelgevend kader

De convergentie tussen telecommunicatie en audiovisuele diensten heeft een belangrijke impact op de Europese regelgeving voor de informatie- en communicatiesector. Momenteel wordt binnen de Europese Unie gewerkt aan een nieuw regelgevend kader voor alle elektronische communicatienetwerken en – diensten. In het kader daarvan zijn een vijftal richtlijnen³² en één beschikking³³ in voorbereiding. Het behoort tot de intenties van het Belgisch voorzitterschap om deze nieuwe regelgevende teksten nog dit jaar te finaliseren. De richtlijnen die in dit verband worden uitgewerkt hebben niet alleen betrekking op de telecommunicatie, maar ook op bepaalde aspecten van de omroep:

1. De *infrastructuur*: het nieuw regelgevend kader is niet alleen van toepassing op de klassieke (vaste en mobiele) telecommunicatienetwerken, maar ook op (draadloze) radio- en televisieomroepnetwerken en op kabeltelevisienetten³⁴;
2. De *diensten*: het nieuw regelgevend kader geldt zowel voor telecommunicatiediensten als voor transmissiediensten op netten die voor omroep worden gebruikt³⁵.

Dit voorstel voor een nieuw regelgevend kader heeft bijgevolg ook betrekking op een aantal aangelegenheden waarvoor in België de Gemeenschappen bevoegd zijn, hetgeen impliceert dat de respectievelijke richtlijnen in België parallel zullen moeten worden uitgevoerd door de federale overheid (voor wat betreft de klassieke telecommunicatie-aspecten) en door de drie Gemeenschappen (voor wat betreft de omroepaspecten)³⁶.

De versnipperde bevoegdheid voor de uitvoering van elk van de ontwerp-richtlijnen houdt verband met de uiteenlopende benadering door de Europese en de Belgische wetgever van de regelgeving voor de informatie- en communicatiesector. Het nieuw regelgevend kader dat op Europees vlak wordt uitgewerkt, is *horizontaal* georiënteerd in die zin dat het – dwars door de klassieke sectoren van telecommunicatie en omroep heen - uitgaat van het onderscheid tussen de transmissie van signalen enerzijds, en de inhoud van signalen anderzijds. In België is de bevoegdheidsverdeling op *verticale* wijze georganiseerd, hetgeen betekent dat men uitgaat van het onderscheid tussen

³² Voorstel voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad inzake een gemeenschappelijk regelgevingkader voor elektronische communicatienetwerken en –diensten; Voorstel voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad inzake de universele dienst en gebruikersrechten met betrekking tot elektronische communicatienetwerken en –diensten; Voorstel voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad inzake toegang tot en interconnectie van elektronische communicatienetwerken en bijbehorende faciliteiten; Voorstel voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad betreffende de verwerking van persoonsgegevens en de bescherming van de persoonlijke levenssfeer in de sector elektronische communicatie; en Voorstel voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad betreffende de machtiging voor elektronische communicatienetwerken en –diensten; allen te consulteren op <http://europa.eu.int/ISPO/infosoc/telecompolicy/review99/Welcome.html>.

³³ Voorstel voor een beschikking van het Europees Parlement en de Raad inzake een regelgevingskader voor het radiospectrumbeleid in de Europese Gemeenschap; te consulteren op <http://europa.eu.int/ISPO/spectrumgp/specdec.htm>.

³⁴ Zie definitie elektronische communicatienetwerken, artikel 2a ontwerp-kaderrichtlijn.

³⁵ Zie definitie elektronische communicatiediensten, artikel 2b ontwerp-kaderrichtlijn.

³⁶ In het gebied Brussel-Hoofdstad moet alles wat betrekking heeft op de transmissie van omroepsignalen worden uitgevoerd door de federale overheid.

telecommunicatie en omroep, waarbij de omroepbevoegdheid niet alleen inhoudelijke, maar ook transmissieaspecten omvat.

Nu het nieuw regelgevend kader de transmissie van alle soorten signalen betreft, moet dit in België door verschillende overheden uitgevoerd worden voor de telecommunicatie en voor de omroep.

Binnen de Vlaamse Gemeenschap wordt de implementatie van het Europees regelgevend kader voor elektronische communicatienetwerken en –diensten voorbereid, en dit zowel op het vlak van de nodige aanpassingen in de regelgeving als voor wat betreft de toepasselijke procedures. Daarbij moet onder meer rekening worden gehouden met de volgende punten:

- De verplichting in de ontwerp-kaderrichtlijn (artikel 3, 1°) om een *nationale regelgevende instantie* aan te duiden die een aantal regelgevende taken moet uitvoeren, impliceert dat op Belgisch vlak, naast de bestaande regulator voor de telecommunicatie (het BIPT), in principe elk van de Gemeenschappen moet zorgen voor een nationale regelgevende instantie die aan alle in de richtlijnen gestelde voorwaarden voldoet, en die bevoegd is voor de omroeptransmissiemarkt. In Vlaanderen zou dit kunnen betekenen dat de bevoegdheden en het statuut van het VCM in die zin worden aangepast. Indien binnen één lidstaat meerdere regelgevende instanties worden opgericht, zijn deze bovendien verplicht te overleggen en samen te werken (artikel 3, 4° ontwerp-kaderrichtlijn). Een structurele samenwerking tussen het BIPT en de Gemeenschappen kan dus niet langer worden uitgesteld.

- Voor wat betreft de *machtigingen* moet opgemerkt worden dat de individuele vergunningen voor telecommunicatienetwerken en –diensten met toepassing van het nieuw regelgevend kader grotendeels vervangen worden door algemene machtigingen voor elektronische communicatiediensten en –netwerken. Daarvoor is geen bestuurshandeling nodig, enkel een kennisgeving door de betrokken operator bij de nationale regelgevende instantie. *In Vlaanderen heeft dit gevolgen voor het statuut van de kabelmaatschappijen.* Individuele vergunningen (gebruiksrechten) kunnen noodzakelijk blijven voor het gebruik van radiofrequenties, bijvoorbeeld bij het aanbieden van omroepdiensten.

- Ingevolge artikel 26 van de ontwerprichtlijn universele dienst kunnen lidstaten enkel nog *must-carry verplichtingen* opleggen indien deze noodzakelijk zijn om duidelijk omschreven doelstellingen van algemeen belang te verwezenlijken. Deze must-carry verplichtingen moeten evenredig en transparant zijn, en worden periodiek geëvalueerd. In het licht hiervan dringt een herziening van de Vlaamse must-carry reglementering zich op³⁷. Nieuw is eveneens dat er voor de vervulling van deze verplichtingen een passende vergoeding kan vastgesteld worden.

37

Zie over de hervorming van de must-carry regel in Vlaanderen ook supra.

- Met toepassing van de ontwerprichtlijn toegang en interconnectie (artikel 6) zal de Commissie de bestaande verplichtingen inzake voorwaardelijke toegang (ingevolge richtlijn 95/47/EG) indien nodig herzien (Zie voor Vlaanderen Decreet 3 maart 2000 inzake het gebruik van normen voor het uitzenden van televisiesignalen). Ingevolge de technologische en marktontwikkelingen binnen de sector, is het noodzakelijk de verplichting voorwaardelijke toegang aan te bieden tegen eerlijke, redelijke en niet-discriminerende voorwaarden, regelmatig te herzien, nl. om na te gaan of het verantwoord is deze verplichting uit te breiden tot nieuwe gateways zoals elektronische programmagidsen (EPG's), applicatieprogramma-interfaces (API's) en digitale radio.

- Wanneer de vraag naar radiofrequenties groter is dan het aantal beschikbare frequenties, moeten ingevolge de ontwerprichtlijn machtigingen bij de toewijzing van de frequenties passende en transparante procedures worden gevolgd teneinde discriminatie te vermijden en een optimaal gebruik van dit schaarse goed te waarborgen. Bij het toekennen van de betrokken gebruiksrechten moet worden gespecificeerd of en onder welke voorwaarden deze kunnen worden overgedragen. Besluiten over gebruiksrechten op frequenties moeten zo spoedig mogelijk en uiterlijk binnen de zes weken na ontvangst van de aanvraag door de bevoegde instantie worden genomen, megedeeld en gepubliceerd. Het aantal te verlenen gebruiksrechten mag enkel worden beperkt indien noodzakelijk om een optimaal gebruik van de radiofrequenties te waarborgen. Rechten om spectrum te gebruiken moeten worden verleend zo lang er spectrum beschikbaar is.

c) Nood aan overleg/samenwerking met andere bevoegdheidsniveaus

Teneinde de omzetting van dit Europees regelgevend kader door de verschillende bevoegde overheden zo efficiënt mogelijk te laten verlopen, zouden de uitoefeningsmodaliteiten van de respectievelijke bevoegdheden grondig moeten herbekeken worden. Dit biedt meteen het voordeel dat ook een aantal klassieke bevoegdheidsproblemen uit de informatie- en communicatiesector duurzaam kunnen worden aangepakt. De onduidelijke opsplitsing van de bevoegdheden in de communicatiesector tussen de Gemeenschappen en de federale overheid is ongetwijfeld niet gunstig voor het investeringsklimaat. Zulke 'balkanisering' wordt zeer slecht onthaald door een markt die nu al te maken heeft met een wirwar aan regelgeving en instanties. Een oplossing die voor alle partijen haalbaar is en die de nodige continuïteit van het beleid kan verzekeren, is meer dan ooit essentieel. De enige mogelijke uitkomst om de nadelen van een vage en onduidelijke bevoegdheidsverdeling te ondervangen, lijkt te bestaan in een doorgedreven overleg tussen de onderscheiden bevoegdheidsniveaus. Daartoe zijn de bestaande vormen van overleg en betrokkenheid ongetwijfeld te zwak³⁸.

Er is nood aan een meer permanente vorm van samenwerking zodat elke overheid rechtstreeks en structureel betrokken wordt bij de besluitvorming op een ander bevoegdheidsniveau wanneer deze haar bevoegdheden raakt. Dit kan gaan van de

38

Te denken valt aan het lidmaatschap van Gemeenschappen en Gewesten van het Raadgevend Comité voor de Telecommunicatie, en aan de coördinatieprocedure voor frequentiebeleid zoals voorzien in het KB van 10 januari 1992. Een interministeriële conferentie voor de telecommunicatie werd nooit in het leven geroepen.

structurele betrokkenheid van de Gemeenschappen en Gewesten bij het BIPT over de omvorming van het BIPT tot een onafhankelijk instituut waarin de federale staat en de verschillende deelstaten gelijkwaardig vertegenwoordigd zijn³⁹, tot de volledige federalisering van de telecommunicatie als afzonderlijk bevoegdheidspakket. Zelfs in dit laatste meest ingrijpende scenario blijft een verregaande samenwerking tussen de onderscheiden bevoegdheidsniveaus noodzakelijk.

Naar aanleiding van de geplande hervormingen van het BIPT en de hierbij georganiseerde algemene consultatieronde heeft Vlaanderen bij de federale overheid aangedrongen op overleg omtrent deze problematiek en herhaalt zij haar vraag voor ernstig overleg.

Dirk Van Mechelen

Brussel, oktober '01

³⁹

Zie Regeringsverklaring van de Vlaamse Regering, Parl. St. Vl. Parl., 1999, 31/1, 21.